

prosa

bladet

3/2025

TYSK_TRANSFORMATION

//nu_med/open.source.seler
og_techlivrem!

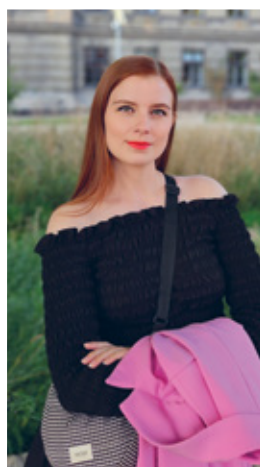
Årgang_25

- det_er//faktisk
fedt:at_kode

KINA.

//De.største
techmuskler_i
verden

”

Næste enhed med kunstig intelligens vil være drevet af en følelse af, at ”menneskeheden fortjener bedre”. Selvom

nogle af de mindre positive konsekvenser var utilsigtede, føler jeg stadig ansvar. Og manifestationen af det er en beslutning om at forsøge at være nyttig.

Sir John Ivy, der designede iPhonen for Apple og nu er gået i partnerskab med OpenAI. I maj købte OpenAI Ivys startup for 6,4 milliarder dollars, og Ivy vil blive chefdesigner på techvirksomhedens kommende lancering, som stadig er hemmelig, men som mange spår er et skærmløst device.

”

Vi bliver nødt til at finde ud af, hvordan de eksisterende systemer passer ind i forhold til netop vores kommune. Men der er ingen tvivl om, at vi kommer til at erstatte med europæisk tech, og at vi skal investere massivt i det, så vi kan gøre os uafhængige af amerikanske monopoler.

Henrik Appel Espersen, udvalgsformand i Københavns Kommune, i Politiken om kommunens opgør med Microsoft og frigørelse fra amerikansk big tech.

”

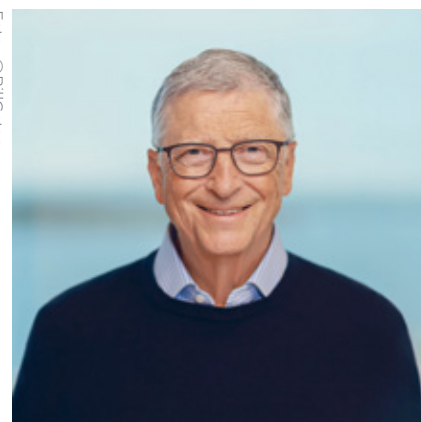
Hvor ofte får piger en spilkonsol, som næsten er standardgave til drenge? Er piger søde, hvor drenge er cool? Spørger vi dem, om de også

vil hjælpe til, når der skal skrues, kodes eller sættes lamper op? Er de krea, hvor drenge er seje? Mor, far, bedsteforældre, skolelærere, pædagoger, børne-tv og medier har måske en enorm kulturel indflydelse på pigers senere valg af interesse. Vi ved bare, at mange drenge stadig gamer og bruger gaming socialt enten ved at spille sammen eller være connected live med lyd og beskeder, når de rammer teeanageårene, hvorimod pigerne strømmer væk fra spil og over på sociale medier, som hverken er tech eller synderligt socialt, men mere noget med at rate, like og selv blive ratet og liket.

Amanda Duus, forbundssekretær i PROSA, i forbindelse med, at optaget af kvinder på IT-uddannelser er faldet.

Foto: @BillGates

BILL GATES VIL DONERE 99 PROCENT AF SIN FORMUE

Microsoft-grundlæggeren Bill Gates har ikke tænkt sig at tage alle hans mange milliarder med i graven.

I løbet af de næste 20 år har 69-årige Bill Gates nemlig tænkt sig at give 99 procent af sin formue væk. Det skriver BBC.

"Folk vil sige mange ting om mig, når jeg dør, men jeg er fast besluttet på, at 'han døde rig' ikke vil være en af dem," skrev Bill Gates i et blogindlæg i maj.

I blogindlægget fortæller Microsoft-stifteren, at hans formue i øjeblikket er på 108 milliarder dollars. Når de 99 procent er doneret, vil han altså stadig være milliardær med en pengetank på 1,08 milliarder dollars (godt 7 milliarder kroner).

Pengene vil blive doneret til velgørenhed gennem fonden 'Gates Foundation'. Bill Gates forventer, at fonden alt i alt vil donere 200 milliarder dollars inden 2046, hvor alle pengene skal være brugt, og fonden vil blive lukket ned.

Hvordan bliver et computersystem værdifuldt for brugeren?

Lidt af hvert...

Der bliver dagligt skudt en masse nye computersystemer ud i virkeligheden, men det er desværre ikke alle, der virker lige godt – og et af de klassiske problemer er, at langsomme og ulogiske systemer ikke altid matcher brugerens behov.

Kasper Hornbæk, der er professor ved Datalogisk Institut på Københavns Universitet, forsker i Human-Centred Interaction (HCI), som i bund og grund handler om at gøre computersystemer mere nyttige og brugbare.

”Vi har prøvet at lave nyttige computersystemer i 40 år, men vi ser stadig mange systemer, som giver frustrationer. Jeg tror, det skyldes, at vi mangler grundlæggende teorier, der kan forudsige, hvordan det kan lykkes. Vi har brugt meget energi på at udvikle metoder, der involverer brugere i design og evaluering. Ulempen er, at metoderne primært udpeger fejl,” siger Kasper Hornbæk.

Professoren vil nu tage fat i problemstillingerne. Han har netop modtaget en bevilling på 30 millioner kroner fra Villum Fonden, og pengene skal bruges på at etablere et nyt forskningscenter, der er dedikeret til udvikling og anvendelse af HCI-teori.

”Vi vil fokusere på at forstå feltets centrale spørgsmål, såsom gensidig påvirkning mellem computere og mennesker i interaktion, og vi vil definere, hvad der gør systemer værdifulde for brugerne,” siger Kasper Hornbæk.

AI vil spise halvdelen af energien på alle verdens datacentre

En ny analyse har dystre meldinger, når det gælder AI og belastningen af vores jord.

Når vi rammer nytår, vil 49 procent af al den energi, som verdens datacentre forbruger, nemlig blive slugt af kunstig intelligens.

I dag er det omkring 20 procent af energiforbruget på datacentrene, som stammer fra udvikling og brug af AI-løsninger.

Det skriver Berlingske.

Hvis den nye analyse, som Alex de Vries-Gao står bag, holder vand, vil anvendelsen af kunstig intelligens koste langt mere energi, end hvad hele Holland bruger til sammen. Faktisk vil energiforbruget fra AI være dobbelt så stort som tulipanlandets forbrug.

Andre analyser peger i samme retning. Eksempelvis har Det Internationale Energiagentur lavet en beregning, der viser, at AI vil bruge lige så meget energi, som Japan forbruger i dag, når vi går ind i 2030.

I Kina laver de droner

– og på KEA omfavner de unge AI

TEKST
Nicolai Scharling
FOTO
Jakob Boserup

I dette blad er der interviews med en række unge studerende på KEA om deres valg af IT som karrierevej, om deres håb for fremtiden og syn på tech.

Lidt påfaldende er det, at en del af de unge er landet i et IT-studie lidt ved et tilfælde og er blevet opslugt af det. Herunder at kode eller programmere, som det hed ind til for nylig. Det er sjovt, spændende og lærerigt. De er faktisk lidt overraskede.

Måske har IT ikke solgt sig selv godt nok i den brede befolkning. I skolen. Altså det at have fingrene og tankerne nede i ”maskinen”, selv at lege, skabe og løse.

Det burde give stof til eftertanke – i hjemmene, på skolerne og i medierne. Altså omtalen af, dyrkelsen af og legen med tech. Med teknologiforståelse som fag. Ikke mindst fordi der mangler IT-folk. Velfærdsmaskinen og økonomien kører i stigende grad på digitale skinner, og hjemmedyrket talent, ekspertise og innovation er nødvendig smørelse.

Det sker tilmed i en tid, hvor optaget på IT-uddannelserne er stagneret, og andelen af kvinder er faldet til 31 procent. Endnu mere stof til eftertanke.

Igen: Taler vi tech nok op? Dyrker vi det? Får piger så vel som drenge fingrene ned i kodning, gaming og leg med algoritmer? Måske ikke helt. Hvilket min kollega påpeger i redaktionens fokus i dette blad. Her efterlyser en svensk ekspert netop en kultur, hvor tech også er sejt for piger. De må også godt få en spilkonsol eller få at vide, at nørdet ikke bare er sjovt – det er cool. Og det gemmer sig langt hen ad vejen i sproget og måden, vi taler på.

Binært fortalt:
01000101 01101110 01100100 01101110 01110101 00100000 01100101 01110100 00100000 01100110 01100001
01101110 01110100 01100001 01110011 01110100 01101001 01110011 01101011 00100000 01101111 01100111
00100000 01100110 01100101 01100100 01110100 00100000 01101110 01110101 01101101 01101101 01100101
01110010 00100000 01100001 01100110 00100000 01010000 01010010 01001111 01010011 01000001
01100010 01101100 01100001 01100100 01100101 01110100

Riget i midten stormer frem. De er knaldhamrende dygtige til tech. De er førende på op mod 80 procent af kritiske teknologier. De er foran på robotter, grøn omstilling, batterier, droner og meget mere. Og de kan deres kram.

De unge studerende kommer også forbi AI – eller kunstig intelligens, som det vel hedder på dansk. Er de bange for det? Nej, lyder svaret klart. Det er et værktøj. Og et spændende værktøj. Bortset fra en enkelt har de taget det bekymringsløst til sig. Det er en del af virkeligheden. En voksende del, der vil styre deres arbejdsliv, opgaveløsning, tilgang og virkelighed i stigende grad. Den AI, vi har i dag, er den dårligste, vi kommer til at opleve. Det bliver kun bedre og mere anvendeligt.

Det er saftsuseme gået hurtigt. Enormt hurtigt. ChatGPT blev en gamechanger i folks liv for kun 2,5 år siden. I dag er der ikke mange skoleopgaver, der løses uden den eller en anden sprogmodel. Ikke mange rapporter, som bliver til uden. Indhold i nyheder, videoer og meget mere kommer forbi AI. Stadig mere kodning bliver varetaget af AI. Og meget, meget mere. Vi ved stadig ikke helt, hvad det betyder – kun at det nok er en god ide at kunne mestre brugen af kunstig intelligens og have de nødvendige skills.

Det har de unge. Hvad betydningen så bliver for den individuelle og kollektive hukommelse, og konsekvensen af ikke længere at udvikle skrive- og regnefærdigheder, finder vi nok ud af med tiden. Men hvis sprogmodeller i ekspresfart overtager skrivning af opgaver, og hvis meget

Måske har IT ikke solgt sig selv godt nok i den brede befolkning.

kodning klares ved hjælp af AI, så vil nogle færdigheder, noget logisk og analytisk tænkning, nok blive væsentligt mere uskarpt og påvirket.

Dette blad vender også blikket mod Kina. For det gør vi alt for sjældent – og uden forståelse. Det mener Kina-ekspert Christina Boutrup. Riget i midten stormer frem. De er knaldhamrende dygtige til tech. De er førende på op mod 80 procent af kritiske teknologier. De er foran på robotter, grøn omstilling, batterier, droner og meget mere. Og de kan deres kram. Nå ja – så har de faktisk også en ret skrap GDPR-agtig lovgivning til at beskytte borgere og børn mod data-udnyttelse af egne techfirmaer.

Christinas råd til danskerne og politikerne: Vågn op. Lær. Lær af Kinas måde at gøre tingene på, og pas på med ikke at ryge ind i en afhængighed som med Putins gas. Støt egen udvikling og samarbejd med kinesiske producenter. Det råd er hermed givet videre. God læselyst.

PROSAbladet
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V, telefon 33 36 41 41
[prosabladet@prosa.dk]

Redaktion:
Ansvarshavende redaktør
Nicolai Scharling
Journalist Maria Trustrup
Deadline for debatindlæg:
Uge 31, 2025.
Redaktionsudvalg:
Hanne Lykke Jespersen
(formand),
Peter Ussing
Mona Petersen Skriver
Ida Thoft Christiansen
Christian A. Christensen
Julian Teule
Ingelise Klingenberg
Dorte Hoffmann
[redaktionsudvalg@lister.prosa.dk]
Design og layout:
THINKcreative
Forsidefoto:
Istock, Unsplash,
Privat og THINKcreative (collage)
Tryk:
Jørn Thomsen Elbo

Tysk

**Kan Tyskland
blive en guldfugl
for danske IT-
virksomheder?**

TEKST
Maria Trustrup
mbt@prosa.dk

land

Tyskerne har i årtier haltet bag-
efter, når det gælder digitalisering,
men nu har piben fået en anden
lyd.

Tyskland har fået sin første digi-
taliseringsminister, og landet
vil i de kommende år investere
milliarder af euro i tech, IT-
løsninger og digitalisering.

Danske IT-firmaer kan måske få
en bid af kagen – og cBrain og
Systematic er allerede i gang på
det tyske marked.

IT-løsninger fra Danmark er i høj
kurs, for vi kan vores kram – og
vi er en del af EU-fællesskabet.
En klar fordel i øjeblikket, hvor alt,
der rimer på USA og amerikanske
tech-giganter, er no go hos mange
europæiske myndigheder, når der
skal købes nye løsninger.

Volkswagen. Siemens. BMW.

Der er ingen tvivl om, at vores naboer syd for grænsen står
bag nogle af de helt tunge virksomheder på den europæi-
ske arena.

Tyskland har altid været en stolt industrination – men når
det gælder digitalisering, er det en anden snak. Eller okay,
ret skal være ret, Tyskland er også hjemland for SAP. Den
gigantiske softwarevirksomhed, som er Europas mest
værdifulde selskab (IT-virksomheden har endda overgået
Novo Nordisk).

Men generelt er Tyskland notorisk kendt for at være sat ud
af spillet, når vi taler tech og digitalisering. Ikke mindst
hvis man kigger på landets offentlige systemer.
Fysisk fremmøde hos myndighederne, kontanter fremfor
digitale euro samt et uoverskueligt væld af papirer og do-
kumenter er nok det billede, de fleste af os forbinder med
en hverdag i det tyske.

De seneste år er der dog begyndt at ske noget. Allerede
for ti år siden præsenterede Tyskland en digitaliserings-
strategi, der satte en streg under, at teknologi og en øget
digitalisering skulle være en motor i udviklingen af lan-
det. Og de godt 83 millioner tyskere har da også fået flere
og flere digitale løsninger til rådighed.

Men der skal ske mere, hvis man spørger de
tyske politikere. Og derfor har de nu for alvor sat
fokus på digitalisering, digitalisering og lidt mere digita-
lisering.

Tyskland vil investere milliarder af euro i tech og digi-
tale løsninger – konkret er det ambitionen at afsætte 500
milliarder euro til investeringer i den tyske infrastruktur,
hvilket også omfatter digitalisering.

I april fik landet endda også sin første digitaliseringsmi-
nister nogensinde.

Han hedder Karsten Wildberger, og han har hidtil været
en højtstående forretningsmand. Senest har han været
topchef i Ceconomy, der står bag MediaMarkt og Saturn,
har mere end 1.000 butikker i Europa og i seneste regn-
skabsår omsatte for 22,4 milliarder euro.

”
Vores klare mål er at gøre
Tyskland til drivkraften
bag digitaliseringen i
Europa.
Karsten Wildberger,
digitaliseringsminister i Tyskland

Nu har Karsten Wildberger fået en ny opgave. Han skal
stå i spidsen for den tyske digitalisering, og oprettelsen
af det nye ministerium sender et klart signal: Tyskland
vil op i gear på den digitale arena.
Eller som Karsten Wildberger selv siger: ”Vores klare mål
er at gøre Tyskland til drivkraften bag digitaliseringen i
Europa.”

Et af hovedprojekterne er at skrue op for
digitaliseringen af hele den offentlige sektor

i Tyskland – og her kigger tyskerne mod nord for at
finde inspiration.

Danmark er gang på gang blevet kåret som de allerbed-
ste i offentlig digitalisering, og den viden og erfaring kan
nu eksporteres til vores tyske venner.

Og hos både cBrain og Systematic kan man tydeligt
mærke interessen for danske løsninger. De to IT-virk-
somheder har begge været til stede på det tyske marked
i mere end et årti, men landet bliver fortsat mere og
mere interessant for de danske firmaer.

”I dag er det knap en tredjedel af hele vores omsætning,
som kommer fra Tyskland,” siger Adam Mollerup fra
cBrain og fortsætter:

”Så Tyskland er et meget vigtigt marked for os, og en af
vores allerstørste kunder er også placeret i Tyskland.”
Adam Mollerup er Head of GovTech i cBrain. Det be-
tyder, at han står i spidsen for govtech internationalt
– altså løsninger til det offentlige – på både eksisterende
og nye markeder.

Og det er lige præcis IT-løsninger til det of-
fentlige, som cBrain fokuserer på. cBrain laver
primært COTS-software (commercial off-the-shelf, red.),
som er løsninger, der kan bruges af mange forskellige
organisationer – altså en ”one size fits all”-tankegang.
Virksomheden er siden opstarten i 2003 især kendt for
sin F2-platform, som er en softwareløsning, der kan
automatisere den offentlige administration. I dag bliver
F2 brugt af over 100 myndigheder verden over – blandt
andet ministerier, styrelser og kommuner – og det er
netop også F2-plattformen, som cBrain har fokus på at
sælge til de tyske kunder.

I dag foregår meget forvaltning i Tyskland på papir – og
den nye tyske forbundsregering har bebudet et stærkt
fokus på digitalisering med det nye samlede ministe-
rium. Det er en gylden mulighed for cBrain, der har en
”Paperless Ministry”-platform klar på hylden og dermed
kan automatisere og effektivisere en masse processer i
det offentlige system.

”Tyskland investerer betydelige midler i for eksempel
infrastruktur i de kommende år, og her betyder digita-
lisering noget for hastigheden. For hvis man skal kunne
levere politisk, er der behov for, at hele administratio-
nen får et løft – ellers bremser man sig selv, når man i
virkeligheden har brug for at trykke på speederen,” siger
Adam Mollerup.

cBrain har i dag kontor i Tyskland for at være tæt på de tyske kunder – og det har aarhusianske Systematic også.

Systematic sælger i dag løsninger til det tyske forsvar, og landet mod syd er en af den danske IT-virksomheds allerstørste og vigtigste kunder på forsvarsområdet.

I efteråret kom Systematic også ind på biblioteksmarkedet i Tyskland. Hamborg har købt Cicero-løsningen, som i dag bliver brugt på alle danske biblioteker, og håbet er, at det kan være startskuddet til en endnu større omsætning i Tyskland.

Herhjemme er Systematic også store, når det gælder løsninger til sundhedsvæsenet – IT-virksomheden står blandt andet bag den elektroniske patientjournal Columna CIS, der er den jyske og fynske pendant til Sundhedsplatformen, som er det EPJ-system, der bliver brugt på Sjælland.

I Tyskland går det dog lidt mere trægt, når det gælder

”

I dag er det knap en tredjedel af hele vores omsætning, som kommer fra Tyskland.

Adam Møllerup, cBrain

sundhedsområdet, fortæller Nikolaj Bramsen, der er topchef i Systematic.

”Sundhedsvæsenet er meget anderledes i Tyskland. Det danske sundhedsvæsen er faktisk tættere på at være sammenligneligt med sundhedsvæsenet i Australien og New Zealand end med det i Tyskland,” siger han.

Det betyder, at det ikke er helt ligetil at eksportere Systematics sundhedssystemer – i hvert fald ikke lige nu.

”Vi er ikke på det tyske marked for sundhedsløsninger endnu, men det er noget, vi holder et skarpt øje med. I takt med at de også digitaliserer mere og mere, vil det også smitte af på sundhedsvæsenet, og det vil være også være et marked, der er attraktivt for os. Det er der ingen tvivl om,” siger Nikolaj Bramsen.

Systematic-direktøren ser generelt Tyskland som et meget vigtigt marked – og han understreger, at man ligesom på alle andre eksportmarkeder skal investere tid og kræfter i at få godt fat i kunderne.

Sprogbarrierer og kulturforskelle er et eviggyldigt vilkår, hvis man eksporterer, og det medfører nogle udfordringer, som både Systematic og cBrain oplever.

Adam Møllerup fra cBrain fortæller eksempelvis, at der er en anden beslutnings- og styringskultur syd for grænsen.

”Der er generelt også en anden risikokultur, hvilket for eksempel kommer til udtryk i andre krav i forhold til data, privacy og dokumentation, og hvor meget man kan styre selv,” siger han.

Hos Systematic peger Nikolaj Bramsen også på, at vi skal passe på med at tale den tyske digitalisering alt for meget ned – for på visse punkter er Tyskland faktisk foran os, mener han.

”På mange områder oplever vi, at det tyske forsvar digitaliserer hurtigere end det danske lige nu. Så på den måde er det jo ikke en sort/hvid verden, hvor de er bagud på alt,” siger han og fortsætter:

”Det er klart, at der er nogle områder, hvor Danmark er længere fremme end Tyskland – for eksempel på sundhedsområdet. Det er jo så det, de kommer til at fokusere på og investere i.”

Og de investeringer vil Systematic, cBrain og andre danske IT-virksomheder gerne have del i.

I øjeblikket er der også politiske vinde, der måske er med til at gøre den ambition lidt lettere at indfri. Nemlig et øget fokus på europæiske leverandører og et farvel og tak til amerikanske tech-giganter.

Både cBrain og Systematic udvikler egne systemer og platforme, og de står derfor med et stærkt kort på hånden, når de skal forhandle med tyskerne: Her er et europæisk IT-produkt.

”Den europæiske tankegang omkring at være mindre afhængig af USA og big tech kan sagtens blive en fordel for os,” siger Nikolaj Bramsen fra Systematic.

”Vi har ikke set effekten af det endnu, og det er nok for tidligt at sige, om det bliver en stor fordel for os. Men det er da klart, at det nok ikke bliver en ulempe. Spørgsmålet er, om det primært bliver en stor fordel for tyske virksomheder, eller om det bliver en fordel for europæiske

”

Vi er ikke på det tyske marked for sundhedsløsninger endnu, men det er noget, vi holder et skarpt øje med.

Nikolaj Bramsen, Systematic

virksomheder bredt set. Det må vi se. Man kan jo håbe på det sidste.”

Adam Møllerup fra cBrain var i marts i Berlin, hvor han deltog i Digitaler Staat. En stor, tysk digitaliseringskonference, der minder lidt om danske OffDig.

Her var det tydeligt at mærke, at der var en reel bekymring omkring, hvordan man bygger den europæiske infrastruktur op, og hvor afhængige vi kan være, når det gælder hele vores digitale økosystem.

”Den diskussion om strategisk autonomi og kritisk infrastruktur kunne man ikke mærke med samme intensitet på det digitale område for et år siden. Der er helt klart sket en markant acceleration på grund af den nye geopolitiske virkelighed,” siger Adam Møllerup.

”Det faktum, at vi i cBrain styrer vores eget tech stack, og vi har vores helt egen platform, som er europæisk funderet, har klart en særlig appel til rigtig mange beslutningstagere i Europa i dag.” ★

De 5 største tech-virksomheder i Tyskland

- 1. SAP**
(markedsværdi: 325,24 mia. euro)
- 2. Infineon Technologies**
(markedsværdi: 44,47 mia. euro)
- 3. Nemetschek**
(markedsværdi: 13,79 mia. euro)
- 4. Bechtle**
(markedsværdi: 5,03 mia. euro)
- 5. Northern Data**
(markedsværdi: 1,6 mia. euro)

Til sammenligning er danske Cbrains markedsværdi 3,34 mia. kr. – det svarer til knap 0,5 mia. euro.

Foto: Staatskanzlei

Sådan blev en tysk politiker en europæisk open source- darling

Schleswig-Holstein er gået all in på open source og siger til efteråret et endeligt farvel til Microsoft.

Den tyske delstat vil sikre digital suverænitet – og nu begynder hele verden at kigge mod Nordtyskland for at finde inspiration.

Dirk Schrödter er digitaliseringsminister i Schleswig-Holstein, og han er blevet et ikon i open source-miljøet.

For jo, der findes faktisk alternativer til Microsofts Office-pakke og til Outlook-indbakken – og hvis vi tør at skifte systemerne ud, kan vi vinke farvel til tech-afhængighed og dyre licenser.

”

Digital suverænitet er ikke kun et teknisk emne – det er et spørgsmål om national sikkerhed.

Dirk Schrödter, digitaliseringsminister i Schleswig-Holstein

Dirk Schrödter – ringer navnet en klokke?

For blot et halvt år siden var det formentlig de færreste, der havde hørt om den tyske politiker, men i dag er Dirk Schrödter her, der og alle vegne.

Og det er der en ganske god grund til. Dirk Schrödter er nemlig digitaliseringsminister i Schleswig-Holstein, og den tyske delstat er blevet mere eller mindre verdenskendt for at sidde allerforrest i open source-toget. I de seneste ti år har delstaten arbejdet på at migrere styresystemer, databaser og desktops over til open source – og til efteråret siger Schleswig-Holstein et endegyldigt farvel til Microsoft, når de sidste licenser løber ud. Konkret har Schleswig-Holstein for eksempel erstattet Microsoft Office med Libre Office, Outlook er blevet erstattet af Thunderbird, og Sharepoint har måtte vige pladsen for Nextcloud.

Og den historie turnerer Dirk Schrödter i øjeblikket rundt med i det meste af verden – også her i Danmark. I maj deltog den tyske minister eksempelvis i en åben høring på Christiansborg, hvor digitaliseringsudvalget havde inviteret til debat om digital suverænitet. Da Dirk Schrödter gik på talerstolen, blev han modtaget med høje jubelråb blandt tilhørerne, og da ministeren var færdig med sit indlæg, blev klapsalverne ved og ved.

Dirk Schrödter har fået noget, der minder om heltestatus blandt open source-tilhængerne

– men hvorfor er han så vild med åben kildekode? Og hvordan er det at være blevet lidt af en mediedarling? PROSAbladet har spurgt den tyske minister om open source-projektet syd for grænsen. Og der er ingen tvivl om, at han tror 100 procent på projektet.

Hvorfor har I valgt at erstatte tech-giganterne med open source-løsninger?

”Vi har valgt denne vej, fordi digitale systemer, der driver vores offentlige forvaltninger, ikke bare er nyttige værktøjer – de er kritisk infrastruktur. Offentlig IT er dybt forankret i den daglige drift af vores forvaltninger og samfund. Hvis vi mister kontrollen over vores IT-systemer, risikerer vi at miste politisk og administrativ autonomi. Digital suverænitet er derfor ikke kun et teknisk emne – det er et spørgsmål om national sikkerhed. Nogle få teknologisekskabers dominans i offentlig infrastruktur begrænser vores magt og fleksibilitet, truer vores sikkerhed og øger omkostningerne.”

Hvad er efter din mening de største fordele ved at skifte til open source?

”Med open source kan vi simpelthen opnå digital suverænitet. Vi er i stand til at forme de værktøjer, vi bruger – til at forstå, ændre og forbedre dem. Det er kun muligt, når vi har fuld adgang til vores systemer, og når vi har friheden til at innovere, uden en leverandørlås. Derudover er det muligt at minimere IT-sikkerhedsrisici. Vi bevarer kontrollen over offentlige data, borgerdata og vores virksomheders data. Hele overgangen kræver investeringer, men på sigt vil det føre til besparelser ved at fjerne høje licensafgifter.”

Hvad har været de største udfordringer?

”Der er flere implementeringsudfordringer – først og fremmest dokumentdeling med andre føderale stater og den føderale regering. En anden udfordring er specifikke IT-løsninger, som Microsoft er dybt forankret i. Disse

Foto: Mirza Cirknagic

løsninger har vi tilpasset sammen med virksomhederne, men det er nogle gange ikke så let. En tredje udfordring er forandringsledelsen og medarbejdernes accept. Her handler det primært om kommunikation, gennemsigtighed og supporttjenester. Det handler selvfølgelig også om at kræve, at medarbejderne sætter sig ind i nye systemer – og her er ledelsen meget vigtig. Lederne skal vise, at de bruger de nye applikationer i deres daglige arbejde.”

München har tidligere forsøgt at skifte til open source, men er nu vendt tilbage til Windows. Hvad tænker du om det?
”Projektet i München var en anden tid – for mere end 20 år siden – og fulgte en anden strategi. Mulighederne med open source-løsninger er steget betydeligt siden da. Desuden er vores fokus ikke på et big bang, men på en gradvis overgang. Vi ønsker ikke at genopfinde hjulet – i stedet er vi afhængige af succesrige, udbredte og veletablerede løsninger, som vi så har tilpasset til vores specifikke behov. Vi ved, at vores rejse mod open source kommer med udfordringer, men vi ved også, at den er nødvendig og det hele værd.”

”

Schleswig-Holstein beviser, at open source-administration kan være sikker, effektiv og økonomisk forsvarlig.

Dirk Schrödter, digitaliseringsminister i Schleswig-Holstein

”

Vores fokus er ikke på et big bang, men på en gradvis overgang.

Dirk Schrödter, digitaliseringsminister i Schleswig-Holstein

Hvad er dit bedste råd til danske politikere og myndigheder, hvis de vil skifte til open source-løsninger?
”Vejen til digital suverænitet er hverken kort eller nem. Men den er nødvendig – og kan opnås. Schleswig-Holstein beviser, at open source-administration kan være sikker, effektiv og økonomisk forsvarlig. Vi er ikke kun forbrugere af teknologi – vi er med til at forme den. Og dette er ikke kun Schleswig-Holsteins rejse. Det er en fælles europæisk mission. Lad os arbejde sammen – som regioner, som lande, som kontinent – for at genvinde vores digitale uafhængighed.”

Hvordan er det at være blevet open source-stjernen i hele Europa?

”Jeg har det ikke sådan, men jeg nyder at arbejde sammen med mit team for at sikre digital suverænitet. Jeg nyder også at gøre dette på tværs af grænser, fordi jeg er overbevist om, at vi skal arbejde sammen om dette i Europa.” ★

Lidt af hvert...

Nye sociale medier vil ikke stjæle din skærmtid

Vi er mere eller mindre ved at drukne i sociale medier, men alligevel opstår der hele tiden nye, som lokker med fede features og sjovt indhold, som du ikke kan leve uden.

Og langt de fleste apps er bygget, så vi brugere ikke kan finde ud af at slippe telefonen, men bliver ved og ved med at scrolle rundt.

Nu vil to danskere ændre på den virkelighed, skriver DR.

Anders Lemke-Holstein har skabt appen Oase, mens Kim Domino Evers har lavet SOCii. Begge er alternativer til de internationale tech-giganter, og begge ønsker også, at brugerne ikke skal bruge al deres tid på skærmen, men rent faktisk komme ud i virkeligheden.

”Det vigtigste for Oase er at få kontrollen over vores opmærksomhed tilbage,” siger Anders Lemke-Holstein og fortsætter:

”Vi skal slippe for de her fastholdelsesmekanismer, som Meta, TikTok og Snapchat bare er vanvittige dygtige til at putte ind i vores liv, og hvor de i bund og grund manipulerer vores adfærd til at bruge mere tid derinde, end vi egentlig har lyst til.”

JOIN TECHBBQ 2025

SCANDINAVIA'S BIGGEST TECH & STARTUP SUMMIT

- 10 000+ attendees
- Future-focused program with expert insights
- World-class speakers & global investors
- Thousands of startup representatives
- Side events, garden sessions & niche keynotes
- Endless networking opportunities

AUGUST 27-28 | BELLA CENTER COPENHAGEN

Looking for a job in Tech?
Tech Talent is back and applications are now open!
Meet your match - startups, find your next recruit, talents, land your dream role!

In cooperation with
prosa
your IT-union

Want to be part of the hype?
Get your ticket with 30% off as a PROSA member. Use code:
25PROSAmember30

14 · Prosabladet · 3/2025

3/2025 · Prosabladet 15

Annonce

ÅRGANG 2025: DET DRØMMER VI OM!

Mød Helena, Sophie, Malthe, Alberte, Camilla, Catharina, Yousra og Benjamin og få et blik ind i deres tanker om fremtiden.

De har netop færdiggjort deres IT-uddannelse på KEA i København.

Men hvad med livet på den anden side af en videregående uddannelse? Og hvorfor tech?

Flere kunne hverken kode eller interesserede sig for IT, inden de startede. Nu elsker de det.

Drømmen er et frit og fleksibelt arbejdsliv, som kan tages med til Bali eller Alperne.

De frygter ikke AI, men omfavner det som et godt værktøj, der ikke er til at komme uden om.

Catharina Frøkov
de Murashkin,
22 år, multi-
mediedesign

"Det er ret sejt at sige, at jeg kan programmere. Det lyder ret badass"

Jeg havde tænkt, at jeg ikke ville lave noget med **kodning**, for vi havde haft det lidt i gymnasiet, og der synes jeg ikke, at det var særlig fedt. Men på grund af den måde, det er blevet præsenteret på, og som vi bruger det på her på multimediedesign, er jeg blevet mega glad for at kode.

Hvis man kan lide tekniske ting og at kode, bliver man tit fremstillet som sådan en, der sidder i en hættetrøje nede i en kælder og er meget gameragtig. Jeg tror, det er derfor, at mange piger godt kan blive lidt afskrækket af det. Men her på KEA er pigerne faktisk i overtal på multimediedesign, og vi er blevet introduceret til kodning på en virkelig god måde.

Jeg har oplevet, at folk er blevet virkelig overraskede, når jeg siger, at jeg programmerer på min uddannelse. Mange har været sådan: 'What, programmerer du?!' Der har mit svar været: 'Ja, hvorfor skulle jeg ikke kunne det?' Jeg synes, det er ret sejt at sige, at jeg kan programmere. Det lyder ret badass.

Jeg har søgt ind på top up-uddannelsen i webudvikling, for den ligger meget op ad multimediedesign, hvor man både koder og designer. Bagefter vil jeg gerne læse en kandidat, så jeg har en lidt langsigtet plan. Planen er, at jeg på sigt gerne vil arbejde med UI- og UX-design.

Malthe Beck-
larsen, 27 år,
IT-teknolog

"Jeg har mere eller mindre været skoletræt siden 6. klasse"

Jeg valgte at starte på uddannelsen som IT-teknolog, da jeg var blevet træt af at skænke øl i Kødbyen. Det var tid til, at jeg skulle noget helt andet. Jeg har altid spillet meget computer, og jeg synes, at gaming er en fed måde at kunne formidle historier. Så det hele sprang lidt ud af, at jeg måske kunne bruge IT-teknolog til at læse videre som spiludvikler.

IT-teknolog er en form for spadestik ned i alt, hvad IT er. Vi har for eksempel haft nogle IoT-projekter, hvor vi har designet kredsløb og altså været helt nede i det elektriske element af IT, og så har vi skulle lave netværksopsætning og skulle programmere softwaren. Så det er meget bredt, og det er lidt af alt. På sigt vil jeg gerne gå konsulentvejen og måske blive ekspert inden for infrastruktur og cloud computing.

Jeg har mere eller mindre været skoletræt siden 6. klasse, så det er vigtigt for mig at komme ud og arbejde. Jeg søger for det meste cloud-stillinger, men også supporterjobs. Jeg vil rigtig gerne hurtigt ud, så det er alle mulige steder, jeg søger.

Jeg har været lidt bange for at skulle ud på arbejdsmarkedet – jeg har lidt tænkt: 'Shit, mand, det er derude, alle de voksne og kloge folk er.' Det har været ret intimiderende. Også bare det at være i sådan en corporate bygning, når man normalt ikke er i sådan et miljø. Men jeg har formået at vende frygten til et gåpåmod, og nu glæder jeg mig til at komme ud at arbejde.

TEKST
Maria Trustrup
mbt@prosa.dk
FOTO
Privat

Helena Louise Pfeffer, 23 år, multimediedesign

”Jeg kunne godt tænke mig at arbejde med noget inden for UI- og UX-verdenen”

Jeg valgte multimediedesign, fordi jeg er et meget kreativt menneske. Tidligere har jeg ikke rigtig overvejet at lave noget med tech, men jeg har været mega positivt overrasket over, hvor spændende det har været at lære at kode og programmere.

Det er virkelig fedt at kunne skabe et produkt. Det her med at designe et produkt fra starten, researche undervejs og så slutte af med at have et produkt, som jeg selv har lavet, er mega sjovt – og det har også givet mig ekstremt meget selvtillid.

Jeg kan ret godt lide den måde, uddannelsen er bygget op. Vi er ret mange, der ikke kunne kode, inden vi startede, så det er virkelig fedt, at alting bliver taget fra bunden af. Så ja, alle os, der måske ikke lige havde tænkt, at tech var noget for os, vi kan komme ind og lære det fra scratch. Jeg synes, at det er ret interessant at studere, så jeg har søgt ind på en top up-uddannelse, som hedder Digital Konceptudvikling.

Jeg kunne godt tænke mig at arbejde med noget inden for UI- og UX-verdenen. Jeg er ikke så fast besluttet på, hvor jeg præcis skal ende henne, men jeg ser lidt, hvad der sker, og så tror jeg på, at jeg ender der, hvor jeg skal.

Når jeg skal ud at have et arbejde, kan jeg ret godt lide tanken om at have et job, hvor der er noget struktur – altså hvor man har en fast hverdag, og hvor man ved, at man sidder på kontoret fra 8 til 16.

Sophie Ankjær Andersen, 26 år, multimediedesign

”Jeg tror, jeg har lidt af det der imposter-syndrom”

Jeg endte med at søge ind på otte forskellige uddannelser, og så var det lidt skæbnen, der bestemte – og jeg er heldigvis endt med at blive mega glad for multimediedesign.

Jeg har altid været den i vennegruppen, der ikke kunne finde ud af tekniske ting. Jeg tænkte, at multimediedesign gav mening, fordi det var noget kreativt – og at en toårig uddannelse var lige noget for mig. Nu er jeg endt med at synes, at tech-delen også er mega fed, og jeg har også søgt ind på en top up-uddannelse på KEA, fordi jeg gerne vil studere mere, så der er virkelig sket en udvikling.

Jeg føler mig ikke helt klar til at komme ud og få et arbejde. Jeg tror, jeg har lidt af det der imposter-syndrom, hvor man ikke tror helt så meget på sine egne evner. Jeg ved ikke, om jeg nogensinde bliver helt klar til at komme ud på arbejdsmarkedet – men jeg vil gerne lære lidt mere og være lidt klogere og bedre først.

Jeg har to drømme for fremtiden. Den ene drøm er, at jeg godt vil arbejde et sted, der minder om det, hvor jeg har et studiejob – nemlig i en medie- og marketingsafdeling. Jeg synes, at de brancher er ret spændende, og jeg kan for eksempel godt lide at lave film og motion graphic.

Den anden drøm er, at når jeg forhåbentlig en dag får børn, så vil det være fedt at overlade hele barslen til min mand, og så kunne vi tage til Bali, hvor jeg kunne sidde og lave hjemmesider eller sådan noget. Det gad jeg vildt godt. Med vores uddannelse har vi muligheden for at få et job, hvor vi ikke er afhængige af at møde ind på et kontor og være bundet for evigt. Så det kunne være fedt at gøre noget helt andet i nogle år, hvis det lige passer ind i livet.

Benjamin Elias Harris, 27 år, datamatiker

”Når jeg tænker på, hvordan AI kommer til at påvirke mit arbejdsliv, er jeg nok lidt pessimistisk”

Jeg brugte to år på at læse engelsk på Københavns Universitet, men så fandt jeg ud af, at det gad jeg faktisk ikke. Så blev det til datamatiker i stedet, og ja, det klikkede bare. Det har været en virkelig fed uddannelse, så det var en god beslutning.

Min far arbejder også med IT, så der har også altid været et lille pres fra ham. Han har altid sagt, at han synes, jeg skulle gå samme vej. Min plan er at læse videre og tage en top up-uddannelse i softwareudvikling.

Når jeg tænker på, hvordan AI kommer til at påvirke mit arbejdsliv, er jeg nok lidt pessimistisk. Jeg tænker især på de store og meget udbredte frameworks – React for eksempel. På halvandet år er AI-værktøjerne blevet voldsomt dygtige til det, synes jeg. Så selvom der nok altid skal være et menneskeligt aspekt i mange opgaver, så kan det være, at virksomhederne, der i dag har et team på seks, kan cutte det ned til to personer, fordi det hele bliver optimeret af forskellige AI-bots. Det gør også, at jeg kigger i nogle andre retninger, hvor man ikke bare skal sætte skrive noget kode. For eksempel noget infrastruktur, hvor man skal sparre frem og tilbage for at komme til den rigtige løsning.

Det, jeg drømmer om at arbejde med på sigt, er infrastructure as code, noget platform engineering eller DevOps, som er pænt meget det samme i dag. Den retning, synes jeg, er super fed.

Alberte, 25 år, multimediedesign

”Jeg er blevet meget overrasket over, at jeg synes, at det er så sjovt at kode”

Da jeg læste om KEA og multimediedesign, da jeg skulle finde en uddannelse, var det mest designdelen, jeg blev fanget af. Jeg er blevet meget overrasket over, at jeg synes, at det er så sjovt at kode – også fordi jeg aldrig havde kodet før eller overvejet, at det var en retning, jeg kunne gå. Da vi skulle lære Grid på første semester, var jeg sådan: Okay, det her er egentlig ret sjovt. Det havde jeg slet ikke regnet med, da jeg startede.

Det er fedt, at jeg selv kan lave tingene. Jeg synes, at design er meget sjovt, men det har været virkelig fedt, at man skaber noget selv og kan se et produkt blive til virkelighed. Det er nice at sidde og nørde med det. Det har også været virkelig hårdt, når man lige har lavet en kommafejl eller et eller andet, men jeg synes virkelig, det har været givende at se det, man laver, bliver til noget virkeligt.

Jeg føler mig ikke helt klar til at skulle ud i voksenlivet, så jeg har søgt ind på en top up-uddannelse i webudvikling – så det bliver endnu mere kode og programmering.

Mit drømmescenarie på sigt er at kode hjemmesider. Og du kan jo sidde overalt i verden og rejse rundt, imens du gør det. Du er ikke fastlåst til et kontor, men du kan arbejde, hvor du vil, og skabe din egen hverdag. Det, tænker jeg, vil være virkelig fedt.

Jeg er ikke bange for AI, og hvordan det skal påvirke mit arbejdsliv i fremtiden. I mit praktiksted brugte de det virkelig meget, og jeg lærte en masse AI-værktøjer at kende. Jeg synes faktisk bare, at det er megafedt, og på sigt kan man jo bruge AI til alt muligt forskelligt, så jeg synes ikke, man skal være så bange for det. Det er jeg i hvert fald ikke – man skal bare huske at bruge det rigtigt.

Camilla Josephine Rundager, 31 år, multimediedesign

”Den store drøm er, at jeg skal være freelancer”

Inden jeg startede på multimedieuddannelsen arbejdede jeg først som product owner, hvor jeg arbejdede tæt sammen med UX-designere og udviklere om at skabe produkter. Derefter arbejdede jeg som digital rekrutteringskonsulent, hvor jeg snakkede meget med de her digitale profiler, og der fik jeg lige pludselig en åbenbaring – jeg vil gerne lave nogle mere kreativt og også noget inden for tech.

Jeg er overrasket over, hvor meget vi har kodet på multimediedesign. Altså, vi koder virkelig, virkelig meget, og det har været rigtig fedt. Det skal generelt være mere attraktivt for kvinder at komme ind og sidde og kode. Det skal ikke bare være sådan en ”man’s world”. Vi skal have flere kvindelige rollemønstre, så vi kan bryde med den kultur, der er i branchen.

Planen efter sommerferien er at komme ud og få et arbejde. Forhåbentlig skal jeg lave noget inden for det kreative og digitale felt – gerne noget UI- og UX-design. Min plan er, at jeg skal dygtiggøre mig endnu mere. En toårig uddannelse er én ting, men jeg skal jo også have noget erhvervs erfaring.

Den store drøm er, at jeg skal være freelancer og lave pakkeløsninger. Det kan være designsystemer, brandguides, kodning og andre forskellige ting – det finder jeg ud af hen ad vejen. Og så skal jeg bo et år eller to i Østrig, så et år eller to i Berlin og så videre. Drømmen er at opnå frihed og fleksibilitet.

Når det gælder AI, tror jeg på, at vi skal ”ride the wave” i stedet for at kæmpe imod det. Det kan være, at man ender med at være rigtig dygtig til at bruge AI-tools i sine design- og kodeprocesser, og det så bliver nogle af ens store kompetencer og værdier. Jeg håber og tror i hvert fald, at AI aldrig kan overtage det hele for os, og der altid vil være en plads til os mennesker, uanset hvad.

Yusra Diab, 28 år, datamatiker

”Jeg drømmer om at have min egen virksomhed”

Jeg er tidligere uddannet socialrådgiver, men jeg fandt ud af, at jeg skulle noget andet. Jeg havde ikke rigtig nogen erfaring inden for tech eller IT-branchen, men jeg havde en kollega, hvis veninde var blevet færdig som datamatiker. Jeg tog en snak med hende, og jeg synes, at det lød meget interessant. Og så tog jeg springet, sagde mit job op som myndigheds- og sagsbehandler og startede på uddannelsen en måned efter.

Jeg vil gerne ud at finde et arbejde efter sommerferien. Jeg håber på at komme ud i en konsulentstilling, fordi jeg godt kan lide både det menneskelige og tekniske aspekt. Så jeg vil gerne finde et job, hvor man ikke bare sidder som programmør, men også snakker om krav, behovsafdækker og sådan nogle ting.

Jeg er spændt på at skulle ud på arbejdsmarkedet, og jeg har nok lidt det her imposter-syndrom. Er jeg god nok? Kan jeg leve op til alle kravene? Kan jeg alt det, de forventer?

Jeg ser ikke rigtig AI som en trussel for mit arbejdsliv. Tværtimod, jeg ser det som en stor hjælp, for det kan gøre mange ting nemmere for os. Så jeg står ikke og frygter, at AI tager over inden for den nærmeste fremtid. Jeg tænker også, at forandring tager tid. Hvis alle virksomheder skal skifte deres systemer og mennesker ud med AI, tager det jo mange, mange år at skabe den forandring. Så jeg tænker ikke lige, at vi bliver arbejdsløse i morgen på grund af det.

Om 10-20 år er jeg forhåbentlig gået selvstændig. Jeg vil gerne skabe mit eget. Jeg ved ikke endnu, hvad det helt konkret skal handle om. Jeg sidder med en masse forskellige idéer, men de er ikke finpudset endnu. Men jeg drømmer om at have min egen virksomhed – og det skal være inden for tech.

Lån & Spar Bank A/S, Højbro Plads 9-11, 1200 København K, Cvrnr. 13 53 85 30. Forbehold for trykfejl - 2025.05 - 1191-1

Vil du grine hele vejen til banken?

Som kunde i Lån & Spar er du en del af noget særligt. Lån & Spar er nemlig ejet af en række fagforeninger, som ønsker at give deres medlemmer særlige fordele, når de går i banken. Det er medlemmer som dig, og det er fordele, der er til at forstå. For eksempel får MedlemsKunder Danmarks højeste rente på deres lønkonto. Det betyder, at medlemmer af PROSA i januar fik udbetalt over 2 mio. kr. i renter.

Sammen med din fagforening mener Lån & Spar nemlig, at det er kunderne, der skal grine hele vejen til banken – eller i det mindste trække på smilebåndet.

Udnyt de fordele, der følger med dit medlemskab af PROSA – bliv MedlemsKunde i dag.

Gå ind på lsb.dk/prosa eller ring 3378 1974.

prosa

Lån & Spar

”

Hvis jeg bare havde fået det hele forærende, så var jeg nok stoppet som så mange andre piger, når jeg blev 13-14 år.

Francesca Tremulo

//INTET RAMMER DIG SÅ HÅRDT SOM ET GODT SPIL//

26-årige Francesca Tremulo rejste til Danmark fra Italien for tre år siden for at realisere drømmen om en fremtid i spilbranchen.

Hun er uddannet spildesigner og kæmper ligesom mange andre for at få foden inden for i en branche, som på overfladen vælter sig i succes, men hvor juniorudviklere har svært ved at få fast arbejde.

Drømmen er eget spilstudie.

For Francesca er spil noget, som kravler ind under huden og beriger. Det kan være stor kunst, store fortællinger, kreativitet, leg, læring, drømme og fantasi.

Hun ejer selv i omegnen af 250 spil og elsker især at spille de-moer.

Fremover vil Francesca jævnligt kommentere og give sine takes på spil, spilbranchen og kulturen omkring gaming og spil-udvikling her i PROSAbladet.

Da Francesca var 10 år gammel, fik hun en Nintendo DS i gave af sine forældre.

Den blev bogstavelig talt en gamechanger i hendes liv. ”Det var næsten en guddommelig gave. Jeg havde set andre spille og været dybt misundelig. Det ville jeg også prøve,” husker hun.

Den 10-årige pige fra Sardinien blev helt opslugt af at spille og samtidig dybt irriteret over den sparsomme adgang til nye spil. Det er trods alt begrænset, hvor meget man gider spille det samme spil igen og igen. Hun havde hverken råd til at købe dem fra ny selv eller kendte nogen, hun kunne låne af.

Men hvor der er vilje og passion, er der også en vej.

På trods af sin unge alder fandt hun derfor i årene efter frem til billige måder at skaffe og piratkopiere spil på. Spillene var dog ofte hverken på engelsk eller italiensk, men på japansk eller koreansk.

Derfor måtte hun navigere sig igennem på alternative måder, bruge intuition og mønstre, og begyndte dermed at se på og afkode spiluniverser og fortællinger på nye måder. Det blev også læring, blik for detaljerne og kreativ beundring. ”Jeg tror faktisk, at det for alvor kickstartede min interesse for spil, og ikke mindst glæden ved at opdage helt nye spiluniverser og dykke ned i alt det, som spil kan. Grafisk, kunstnerisk. Fortællermæssigt. Hele kulturen omkring at spille og at spille med andre,” fortæller Francesca.

”Hvis jeg bare havde fået det hele forærende, så var jeg nok

”

Spilbranchen er meget rummelig og divers, så der er alle typer og plads til alle typer. Det er ret unikt.

Francesca Tremulo

stoppet som så mange andre piger, når jeg blev 13-14 år. Nu blev det i stedet en lidenskab,” fortsætter hun. På den måde blev Francesca Tremulo langsomt, men sikkert, suget ind i gamingcommunities og kulturen omkring gaming – og med det fik hun også interessen for selv at bidrage kreativt til skabelsen af spil.

Hun læste om spil, dyrkede spil og drømte om spil.

”Jeg kan godt lide at reflektere over spil. Jeg tror ikke helt, vi som samfund har fået øjnene op for, hvor stor og spændende en kunstform, det er, og hvor mange gode ting, som følger med af udvikling, læring og socialt,” forklarer hun. ”Der er intet, der rammer dig så hårdt. Du kan leve dig helt ind i det. Græde, råbe, juble, tænke så det knager, nyde det, nyde det kreative, fortællingerne. Det kan være som at se god kunst. En god film. Men du kan være med. Du får mulighed for at være protagonisten, som skal klare udfordringer, og hvor du selv har indflydelse. Og du kan gøre det sammen med andre,” siger Francesca Tremulo. Alligevel tog hun til Rom og uddannede sig i økonomi efter gymnasietiden. Spil var noget, hun havde dyrket ved siden af det almindelige liv med venner og veninder, hvorefter mange ikke selv var til gaming.

”Det er helt almindeligt i Italien, at man studerer direkte efter skolen. Ikke noget med sabbatår, som er udbredt i Danmark. Så det skulle jeg også,” siger hun.

Men ønsket om at blive en del af spilbranchen og selv designe spil fyldte hele tiden mere end økonomistudiet.

”Det kræver dog uddannelse. Og den kan man ikke få i Italien, i hvert fald kun privat og meget dyrt. Derfor tog jeg til Danmark, som sammen med få andre nordeuropæiske lande er eneste steder, hvor man kan uddanne sig til at designe spil,” forklarer hun. På den måde havnede hun i Danmark og på uddannelsen som spil-designer, som hun afsluttede sidste år. På ITU startede hun i øvrigt sammen med vennen Sebastian Martinez et trykt Gamingmagasin kaldet Lowscore. Nu handler det om at få økonomi og hverdagen til at hænge sammen og samtidig få en fod indenfor i spilbranchen. ”Det er ikke let. Vi er mange, som kæmper om at komme ind. Vi mødes blandt andet på spilbar, netværker, hjælper hinanden, og der er stor passion. Der er et utroligt godt fællesskab. Spilbranchen er meget rummelig og divers, så der er alle typer og plads til alle typer. Det er ret unikt,” siger hun. ”Men det er svært at komme ind i branchen med et fast arbejde, for de fleste søger kun seniorudviklere og seniorstillinger. Så at være juniorudvikler og juniordesigner er ikke lige til. Det kommer naturligt nok til at bide branchen i halen, for hvis der ikke talentudvikles, så vil der heller ikke være folk med seniorkompetencer om få år. De er ret meget bedre i Sverige til at få talentudviklet og støttet spiludvikling,” fortæller Francesca. Lige nu klarer hun sig ved at assistere som lærer på ITU og med projekter, som er fondsstøttede, herunder en dokumenter om spil.

Drømmen er at åbne eget studie og udvikle egne spil. Især indiespil har en særlig plads i hjertet.

”Jeg spiller vel i snit 15 timer om ugen, så det er ikke voldsomt. Og jeg spiller rigtigt gerne demospil eller ordspil. Jeg er nok også lidt anderledes, fordi jeg bedst kan lide at spille enten alene eller sammen med andre, som er fysisk til stede. Altså at vi sidder sammen og spiller. Det giver en ekstra dimension,” siger hun.

Selv har hun i omegnen af 250 spil på tværs af platforme, og hun prøver gerne kræfter med flere nye spil om ugen – nye som klassikere.

”Jeg har lige afsluttet Return of the Obra Dinn, som jeg havde ønsket at spille i årevis, og nu vil jeg endelig dedikere noget tid til Tears of the Kingdom. Jeg har også lige downloadet Roblox, fordi jeg er virkelig nysgerrig efter at se, hvad der sker med det. Jeg synes, det er mærkeligt, at det er sådan en enorm spilplatform, men alligevel er den så ude af radaren for de fleste af de udviklere, jeg kender,” fortæller hun. Fremover vil Francesca jævnligt give sit take på og skrive om sine oplevelser i branchen for PROSAbladet. Dels omkring kærligheden til spil, hvad der rører sig i miljøet, om strømninger, spilbranchen og gode tips. ★

FEM KORTE TIL FRANCESCA OM SPIL

Det mest spændende inden for spil lige nu?

Der er en masse buzz omkring årets tre bedst vurderede spil indtil videre - Blue Prince, Clair Obscur: Expedition 33 og Split Fiction - der kommer fra små til mellemstore studier, ikke AAA-giganter. Det kan betyde et skub mod mere interesse og investeringer til den slags studier, hvilket er superspændende!

Hvad taler vi om inden for gaming lige nu?

Der er tydeligvis en masse bekymringer om rækken af fyringer, der ikke ser ud til at være slut. Der er mange spekulationer om, hvad der vil få branchen til at vokse igen eller i det mindste stabilisere den, og om det overhovedet er bæredygtigt at fortsætte med at arbejde i branchen. Jeg ville ønske, at jeg kunne svare mere positivt på dette

spørgsmål, men det er, hvad jeg hører fra folk, der arbejder med spil i disse dage.

Frygter du for, hvad AI kan betyde for spil og spilbranchen?

Generativ AI er et vidunderligt legetøj at lege med, og jeg har set spil, der gør interessante ting med det, som Suck Up! for eksempel. Den skræmmende side af det er det politiske og økonomiske miljø, det blev skabt i, og den ubarmhjertige propaganda for dets brug overalt. Den enkle måde at sige det på er: Generativ AI er et værktøj, der blev bygget ved at skrabes folks arbejde og nu bruges til ikke at betale de samme mennesker for deres arbejde - og der er dybest set ingen regler omkring brugen af det. I den situation håber jeg bare, at spilstudier vil bruge AI så ansvarligt som muligt, og at spillere ikke vil belønne spil, der bruger det på en dum måde.

Tre spil, du skal prøve?

Hvis du vil have noget af politisk og social betydning, så prøv Fulfillment, et spil, der får spillere til at leve livet som en Amazon-fabriksmedarbejder med alle de kampe, de står over for – på og uden for arbejdet. Hvis du ser spil som et poetisk medie, så gå efter Octet, en roguelike, hvor du i stedet for at dræbe fjender samler ord for at komponere et digt til sidst. Hvis du kan lide mysterier og uhyggelige atmosfærer, bør du spille Samsara Room, hvor du forsøger at finde en vej ud af et mærkeligt sted, du aldrig har set før. De er alle gratis og kræver ikke nogen specifikke spil-færdigheder", så bare giv dem en chance!

Hvilket spil vil du elske at spille?

Et lugtbaseret detektivspil.

Sommerhusforsikring

FORBRUGER
▲▼ RÅDET
tænk

Bedst i test
MAJ 2024

Få en sommerhusforsikring, der er ”Bedst i test”

GF's sommerhusforsikring er kåret som ”Bedst i test” af Forbrugerrådet Tænk og byder på et hav af gode dækninger, du kan sammensætte efter dine behov. Du er godt dækket, hvis skaden sker – både når du selv bruger huset, og når du lejer det ud.

Hos GF Tele IT får du også nogle andre fordele, når du er medlem af PROSA:

- 12%* samlerabat på dine forsikringer, hvis du samler tre eller flere private forsikringer i GF (gælder dog ikke bil- og veteranforsikring)
- Dækning af udvidet vandskade på indboforsikringen (gælder kun nyttegninger)
- Underforsikringsgaranti på 25% på indboforsikringen (gælder kun nyttegninger)

Ring til os på 86 10 36 00 eller book et møde

og hør mere om dine fordele ved at være forsikret hos os som medlem af PROSA.

Scan koden eller gå ind på www.gfforsikring.dk/gfteleit-prosa og book et møde med GF Tele IT

GF Tele IT · Tlf. 86 10 36 00 · Vennelystvej 56B · 8960 Randers SØ

* Er du allerede medlem i GF, erstatter de 12% de 10%, du allerede får i samlerabat. Du kan finde betingelserne for vores produkter på www.gfforsikring.dk og i din police. Som ansat i PROSA kan du få de særlige fordele og dækninger ved at tilmelde dig PROSAs gruppeaftale i GF Forsikring. Det vil fremgå af din police, at du er med i denne gruppe. Du kan kun være med i én særlig gruppe i GF.

GF
FORSIKRING

Overskud
til hinanden

Annonce

24 Prosabladet · 3/2025

Minister: Danmark skal være hjem for AI-gigafabrik

EU vil med i AI-kapløbet, hvor USA og Kina allerede spæner afsted med kolossal fart – og derfor skal EU nu bygge fem AI-gigafabrikker. Det er massive datacentre, som skal udstyres med 100.000 moderne AI-chips, hvilket er fire gange så mange, som de nuværende AI-fabrikker har.

Det er planen, at byggeriet af de kæmpemæssige AI-fabrikker skal gå i gang senest i 2026. Det er dog ikke besluttet endnu, hvor fabrikkerne skal placeres – og nu melder Danmark sig på banen.

Digitaliseringsminister Caroline Stage og firmaet DCAI, der i forvejen står bag Danmarks supercomputer Gefion, mener, at en af de nye AI-gigafabrikker bør bo på dansk grund. Det skriver DR.

"I Danmark har vi adgang til grøn energi. Og så har vi har den fornødne, dygtige arbejdskraft

til at håndtere en fabrik. Vi har prøvet det før med Gefion, og derfor tror jeg også på, at vi kan gøre det igen," siger Caroline Stage.

Der er dog ikke kun opbakning til projektet. Hvis man spørger Claus Leth Bak, der er professor i elektrisk energiteknik ved Aalborg Universitet, vil det nemlig være helt urealistisk at lave nok grøn strøm til en AI-gigafabrik herhjemme.

"Den grønne omstilling kommer i sig selv til at bruge kolossale mængder af strøm, fordi vi både skal erstatte fossile brændstoffer, der bruges til at lave strøm i dag og brændstof til køretøjer, flytrafik og skibstrafik," siger han og fortsætter:

"Skal vi så have en AI-gigafabrik oveni, skal vi skaffe en voldsom mængde yderligere grøn strøm. Sådan en fabrik bruger måske lige så meget strøm som en til to millioner husstande."

Foto: Digitaliseringsministeriet

Topchefer: AI vil koste entry-level jobs i stor stil

Hvilken betydning får AI og sprogmodeller på arbejdsmarkedet?

Stor betydning, hvis man spørger topledelseerne i de største techvirksomheder, skriver The Guardian og New York Times.

Således fastslår Dario Amodei, CEO i Anthropic, som står bag AI-modellen Claude, at han mener, at AI kan skære halvdelen af alle entry-level funktionærjob og sende den samlede arbejdsløshed op til 20 procent inden for de næste fem år.

En hård spådom. Men andre varsler også nye tider.

Microsofts administrerende direktør Satya Nadella udtalte i foråret, at AI skriver 30 procent af Microsofts kode.

Og Metas Mark Zuckerberg har hævdet, at hans virksomhed ikke længere vil have brug for programmører på mellemniveau ved udgangen af 2025.

Flere og flere chefer er ude med store forventninger til et arbejdsmarked, som især slår kolbøtter for de nyuddannede, fordi AI vil overtage dele af deres arbejde, om det så er programmering, journalistik eller sagsbehandling.

Og Aneesh Raman, cheføkonom hos LinkedIn, følger trop i et debatindlæg i New York Times i slutningen af maj.

"Der er stigende tegn på, at kunstig intelligens udgør en reel trussel mod et betydeligt antal af de job, der normalt fungerer som det første skridt for hver ny generation af unge arbejdere," skriver Aneesh Raman.

Han henviser til data fra LinkedIn i den seneste periode.

"Stort set alle job vil opleve nogle konsekvenser, men kontorjob forventes at mærke den største krise. Vores forskning tyder på, at fagfolk med mere avancerede stillinger er mere tilbøjelige til at se deres job forstyrret end dem uden. Mens techbranchen mærker de første bølger af forandringer, hvilket afspejler AI's masseudbredelse på dette område, forventes erosionen af traditionelle entry-level opgaver også at udspille sig inden for områder som finans, rejser, mad og professionelle tjenester," advarer Aneesh Raman.

Meta vil banke reklamebureauer af pinden

Når virksomheder fremover skal reklamere på Instagram og Facebook, har de ikke brug for at hyre et reklamebureau til at stable en kampagne på benene.

Meta, der er selskabet bag de to sociale medier, vil nemlig lave nogle nye AI-værktøjer, der kan skrue annoncerne sammen og målrette kampagnerne til de rette folk.

Planen er, at de nye værktøjer skal være klar i slutningen af 2026, skriver The Guardian.

Når de nye muligheder lander, vil det blive en hård virkelighed for de traditionelle reklame- og marketingbureauer. De bliver ganske enkelt sat ud af spillet, når Metas værktøjer kan skabe og køre kampagnerne fra start til slut.

Selvom der i dag allerede bliver brugt kunstig intelligens i Metas annonceunivers, vil det nye tiltag være en massiv opgradering, da værktøjerne blandt andet også vil kunne lave annoncerens video og tekst og ikke mindst fastlægge hele kampagnens eksekvering.

Robot med følesans kan betyde massefyringer

Techgiganten Amazon varsler et "fundamentalt spring fremad inden for robotteknologi" efter at have udviklet en robot med en følesans, der vil være i stand til at gribe omkring tre fjerdedele af varerne i sine enorme lagre.

Det skriver The Guardian.

Virksomhedens udmelding skaber samtidig frygt for en bølge af massefyringer i lagerhaller og varehuse.

Robotten hedder 'Vulcan', og den skal implementeres rundt om i verden i løbet af de næste par år. Den er designet til at hjælpe mennesker med at sortere varer til opbevaring og derefter forberede dem til levering.

Ifølge mediet beskriver Aaron Parness, der er Amazons direktør for robotteknologi, Vulcan som et "fundamentalt spring fremad inden for robotteknologi. Det er ikke bare at se verden, det er at føle den, hvilket skaber muligheder, der var umulige for Amazon-robotter indtil nu."

NDC { Copenhagen } 2025

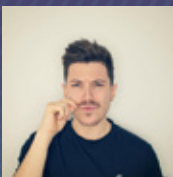
8 -12 September - Øksnehallen | Kødbyen CPH

100 Speakers
14 Workshops
120 Talks
Live Music
Keynotes
BBQ

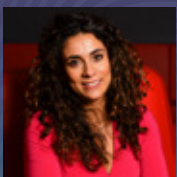
Dylan Beattie • Eli Holderness • Chris Klug • Cory House
Josefine Schaefer • Gerald Versluis • James Eastham
David Whitney • Hannes Lowette • Jimmy Bogard
Jakub Gaj • Jerry Nixon • Layla Porter • Lemon
Josef Goldstein • Simon Painter • Niall Merrigan
Tess Ferrandez-Norlander • Lars Klint
Scott Sauber • Yan Cui • Olena Kutsenko

ndccopenhagen.com

A FESTIVAL FOR SOFTWARE DEVELOPERS

Nick Chapsas
Author & Founder
@ Dometrain

Laila Bougria
Solutions Architect

Brandon Minnick
Developer Advocate @ AWS

Richard Campbell
Host of .NET Rocks

Filip Ekberg
Author, Speaker

Rendle
Chief Everything Officer

prosa
your IT union

Annonce

Vågn op

– Kina fører
stort inden for
udvikling af
teknologi

Kina er førende på 57 ud af 64 kritiske teknologier.

Deres tech fungerer og er udviklet i benhård konkurrence til at være bedst og billigst.

De vælter humanoide robotter ud i samfundet, de har rene robotstyrede ”mørkefabrikker”, deres el-biler er langt foran, deres selvkørende taxaer bruger laserteknologi, og deres grønne omstilling i fuld gang.

Talentmassen er enorm, og der er prestige og attraktive karrierer på landets IT-arbejdspladser.

Og så har Kina faktisk en ret skrap GDPR-agtig lovgivning, som beskytter brugerne af apps og sociale medier, herunder børn, i en grad som ikke kendes i vesten.

1,2 milliarder kinesiske internetbrugere er med til at skabe et udskilningsløb, hvor kun den bedste og mest interessante og brugbare app eller teknologi overlever.

Europa skal vågne op og lære af Kina, og vi skal samarbejde, så vi ikke ryger ind i afhængighed.

Alt det fastslår Kinaekspert Christina Boutrup, som netop har udgivet bog om den grønne omstilling og teknologi i Kina.

Glem alt om, at USA sidder sikkert i tech-førersædet.

For kineserne kommer stormende, de er knalddygtige, og faktisk er de førende – ifølge det australske policy institut ASPI – inden for hele 57 ud af 64 kritiske teknologier. Herunder den grønne omstilling, kvantekommunikation, robotteknologi og dronebygning. Sådan nogenlunde lyder budskabet fra Christina Boutrup, der er dansk kinaekspert, foredragsholder og forfatter til den nye bog ”Den grønne omstilling – sådan farver Kina vores fremtid”.

”Kina er ved at stikke af, de leder den fjerde industrielle revolution,” fortæller hun.

I samme ombæring er hun enig i, at kapløbet mellem Kina og USA om at blive bedst til at støvsuge og udnytte data frem mod noget, der ligner generel kunstig intelligens (AGI), er uden sidestykke i historien.

Det er nemlig på mange måder kampen om at sidde dominerende på fremtiden. Det forklarer måske også, hvorfor den amerikanske administration i sit seneste budgetudkast har fjernet det meste regulering på udvikling af AI. Det handler først og fremmest om at komme før Kina.

For kineserne er kommet godt fra land. De omgiver sig allerede med teknologi og digitale løsninger, som vi ikke kan konkurrere med. Og selv et amerikansk forbud mod salg af de mest avancerede chips har ikke holdt dem tilbage.

Det viste blandt andet DeepSeek-sprogmodellen tidligere i år, som trods amerikanske benspænd med langt enklere og endda open source-teknologi viste sig konkurrencedygtig med ChatGPT. Men til noget, der kun ligner en procent af udviklingsomkostningerne.

”De er blevet dygtige, fordi de konkurrerer benhårdt. Det er topstyret og strategisk konkurrence rettet mod et gigantisk hjemmemarked med kritiske forbrugere. Virksomheder kan få støtte fra lokalregeringerne, hvis de udvikler strategisk vigtige teknologier i tråd med planerne i Beijing. Så konkurrerer de om det kinesiske marked og 1,2 milliarder kinesiske internetbrugere, og på et

tidspunkt bliver støtten så fjernet, og dem, der er overlever, gør det, fordi de er bedst, mest effektive og billigst. Det virker,” fortæller Christina Boutrup.

Det er blandt andet sådan, at kinesiske virksomheder har foretaget kæmpe spring ind i fremtidens højteknologiske virkelighed. Det er derfor, alle vestlige platforme i stigende grad kopierer Temus gamificerede måde at sælge varer på. Alt er udviklet til at virke bedst, mest attraktivt og fange hundredvis af millioner stærkt kritiske brugere.

Og det går igen i hundredvis af produktionskæder, brug af teknologi og udvikling af teknologi.

I dag er der ”mørkefabrikker” – udelukkende styret af robotter. Hver anden industrirobot står i Kina. Sætter man sig ind i en bil fra den kinesiske pendant til Uber, så oplever man samtidig den bedste lyd i bilens anlæg, hvor selv de største hifi-eksperter herhjemme bliver sat til vægs.

Det hjælper naturligvis at være verdens største produktionshal med enorm kapacitet. Næsten hver tredje vare produceres i Kina, og i 2030 forventes tallet af være 45 procent.

Og selvom Kina er verdens største udleder af CO2, så er der en grøn omstilling, som gør, at udledningen falder. Der er en bevægelse mod smart og grøn manufacturing, endda på et tidspunkt, hvor USA taler om at bore efter mere olie og gammeldags industriproduktion.

”Du kan køre ind i anden bil på gaden, uploade et foto af skaderne i appen fra forsikringsselskabet, og fire minutter senere står pengene på din konto. Det er en algoritme, som virker og er resultatet

af mange års benhård konkurrence, hvor det måske ikke virkede og var dyrt, Ligesom chatbots og AI-agenter, der i dag også fungerer til tilfredshed,” fortæller Christina Boutrup.

Pointen: Det er strømlinet og effektivt. Og det, der startede som en dyr og besværlig teknologi, er over år og med benhård konkurrence blevet billig, brugbar og udbredt. Så udbredt at vi andre vil følge trop og tage den til os senere. Tænk bare på QR-koder.

Det samme kunne gælde teknologien omkring de mange tusindvis af selvkørende taxaer, som kører på kinesiske veje. De har ikke bare fototeknologi med kameraer, som de vestlige selvkørende biler, men også LiDAR (laserteknologi) til at aflæse terræn, skilte med mere.

Det var tidligere en meget dyr og besværlig teknologi, men via en aktiv industripolitik, hård konkurrence og strømlining er priserne blevet presset så langt ned, at det nu er blevet standardudstyr i kinesiske elbiler.

Det er på den måde, de bedste el-biler i dag produceres i Kina, og at europæiske bilgiganter halter markant efter. Og det er sådan, Kina ruller millioner af humanoide robotter ud, fordi det er et strategisk område, som supermagten tror på.

Måske også tilsat erkendelsen af, at landet selv står med et enormt behov for teknologi, som kan hjælpe i forhold til en stadig voksende skævhed i forhold til aldrende befolkning.

”I Europa og USA har vi længe tænkt, at robotter var noget, som skulle laves simpelt med hjul og simple gribeanordninger. Men der er en stigende erkendelse af, at robotter, der skal indgå i miljøer, som er bygget til mennesker, også skal ligne mennesker,” siger Christina Boutrup.

”Det, vi ser resultatet af, er ti års prioriteret og strategisk fokus på deep tech med uddannelse af millioner af dygtige engineers og så store fordele og så meget prestige i at arbejde i kinesiske virksomheder inden for de prioriterede områder som blandt andet AI og kvantecomputing, at Kina virkelig har en stor og dygtig talentmasse. Mange af dem er uddannet i USA på de bedste universiteter, men gerne vender hjem,” forklarer hun.

TEKST
Nicolai Scharling
nis@prosa.dk
COLLAGE
THINKcreative
FOTO
Istock, unsplash

”

Det, vi ser resultatet af, er ti års prioriteret og strategisk fokus på deep tech med uddannelse af millioner af dygtige engineers og så store fordele og så meget prestige i at arbejde i kinesiske virksomheder inden for de prioriterede områder som blandt andet AI og kvantecomputing, at Kina virkelig har en stor og dygtig talentmasse.

Christina Boutrup

Så det er heller ikke job og karriere i vesten, som trækker synderligt i de kinesiske eksperter.

”De her IT-folk og ingeniører får hjælp og støtte til at komme i gang med deres projekter. Lokalregeringerne i Kina konkurrerer om at tiltrække talenter, og derfor tilbyder de rigtig gode faciliteter og høje lønninger, så det er attraktivt,” siger hun.

Der er altså god grund til at holde øje med Kina og deres teknologiske fremskridt.

For vi kan faktisk lære noget af dem i dag, mener Christina Boutrup. Det er i princippet os, der skal spionere, hvis vi vil på omgangshøjde.

”Vi hører mest om overvågningssamfund og om kinesiske virksomheder, som frit kan tilgå data. Men det passer ikke. Kina har faktisk en skrap GDPR-lignende lovgivning,” siger hun og fortsætter:

”Den gælder naturligvis ikke staten. Men faktisk er virksomheder hårdt regulerede og underlagt krav. Det er også derfor, at en lang række ting, som er tilladt i vesten i forhold til børn og sociale medier, ikke er tilladt i Kina. Det er måske en overraskelse for mange. Men det er sket i forlængelse af voldsom kritik fra borgerne og samtidig et styre, som ikke ønskede den enorme og uregulerede magt i hænderne på virksomheder, som vi oplever med big tech i vesten. Kinesiske virksomheder kan ikke bare støvsuge og bruge kinesernes data.”

Og hvad kan europæerne og danskerne så gøre?

Hvad skal vi gøre anderledes – klemte som vi er mellem giganterne i USA og et Kina, som tordner frem mod det højteknologiske førersæde?

”Komme i gang,” svarer Christina Boutrup,

”Og samarbejde og tage ved lære. Lige som i Kina skal vi kunne sige, at vi satser på det her og så støtte det og sikre konkurrencevilkår. Ellers risikerer vi, at der opstår nye afhængigheder. Vi har også know how, som kineserne kan bruge i deres produktion. Vi kan noget med software. Det skal alt sammen i spil, men vi har travlt.”

”Pointen i min bog er, at vi er ekstremt afhængige af Kina, som producerer næsten 90 procent af alle verdens solceller, cirka 80 procent af alle batterier og mere end 60 procent af alle elbiler i verden. Kinesiske virksomheder dominerer alle de teknologier, der indgår i den grønne omstilling,” siger hun. ★

NATRIUM-BATTERIER – NY STOR SATSNING

I april 2025 annoncerede verdens største batteriproducent, Kinas CATL, sin plan om at masseproducere natrium-ion-batterier til tunge lastbiler og biler i år under et nyt mærke Naxtra. Deres batterier er lavet af natrium, et rigeligt grundstof, der kan udvindes fra havsalt. På den måde er der endnu et eksempel på, hvordan Kina trækker fra i teknologi, som skal gøre energiforbrug grønnere, og samtidig blive førende på en teknologi, som resten af verden senere kan tage til sig, når den er blevet tilstrækkelig billig. Det skriver blandt andre BBC.

Kinas netoperatører er også begyndt at bygge energilagringsstationer ved hjælp af natrium-ion-batterier for at hjælpe nettet med at absorbere vedvarende energi.

Landet er foran resten af verden med hensyn til at bringe natrium-ion-batterier i brug til massvis af formål. Herunder til det voksende to-hjulede scootemarked, hvor producenten Yadea har tre modeller med natriumbatterier på vejene.

For scootere er bly-syre-batterier almindelige.

Men deres energitæthed og genopladelige cyklusser er lavere, og eneste fordel er, at de er billigere end både natrium- og lithium-ion-batterier i øjeblikket. Det vil Kina med den store satsning ændre på. Alene i Kina er der 55 millioner el-scootere på vejene, så hjemmemarkedet er gigantisk.

Google-chef: AGI er tæt på

Indtil for ganske nylig troede AI-forskere, at kunstig generel intelligens (AGI) – det vil sige AI, der kan udføre stort set alle kognitive opgaver på menneskeligt niveau – var langt væk. Men sådan er situation ikke længere.

Demis Hassabis, lederen af Google DeepMind, mener nu, at "det kommer meget snart" – mindre end 5 til 10 år vil ikke overraske ham.

Det skriver blandt andre The Guardian.

I det hele taget er der i Silicon Valley en tro på og et arbejde henimod at automatisere alle job.

Fremkomsten af AI og robotteknologi vil betyde, at "sandsynligvis ingen af os vil have et job", sagde Elon Musk sidste år.

Bill Gates mener, at der snart ikke vil være brug for mennesker til "de fleste ting".

Massiv udskiftning af arbejdskraft er også blevet forudsagt af AI's gudfar Geoffrey Hinton og milliardærinvestor Vinod Khosla. Det er næppe stemmer, der ikke aner, hvad de taler om.

Og firmaet Mechanize gik i april ud med visionen om den "den fulde automatisering af økonomien". Det har de overbevist nogle af de største navne i Silicon Valley om at finansiere, herunder Googles chefforsker, Jeff Dean, og den populære podcaster Dwarkesh Patel.

Dertil kommer heftig fremgang inden for brugen af robotter og robotteknologi til fremstilling og muskelarbejde.

WEBSIDER DU (MÅSKE) BURDE KENDE

Nettet er proppet til randen med websider, som kan hjælpe dig med det ene eller andet eller har så nørdet viden, at de med fordel kan besøges.

I anledning af sommertiden har redaktionen og vores PROSA- webnørd, Mirza Cir- kinagic, samlet en web-svejtserkiv med otte gode websider, som hjælper dig med viden på en regnfuld sommerdag.

For gamere: En database over, hvor lang tid det tager at gennemføre forskellige spil baseret på andre spilleres tider. Alt fra 100 procent til blot at gennemføre main story line. <https://howlongtobeat.com/>

Hvis du vil klage over din netforbindelse. <https://www.speedtest.net/>

Globetrotteren: Aftal møder med folk fra hele verden. <https://www.worldchatclock.com/>

ALT. DER. NOGENSINDE. ER. SKREVET <https://libraryofbabel.info/>

God på tasterne. <https://monkeytype.com/>

Sæt tingene i perspektiv. <https://scaleofuniverse.com/en>

Hvis dine passwords er lække- de. <https://haveibeenpwned.com/>

REDAKTIONEN ANBEFALER

Alt for få kvinder vælger en karriere i IT-branchen, og det skyldes blandt andet, at vi ikke gør nok for at puste til pigers tech-interesse. Piger får ofte at vide, at de er søde og kreative, men ikke at de er seje og tekniske – og sproget, vi bruger, er med til at skabe den virkelighed, pigerne lever i. Ergo: Vi skal skifte vores ord ud, hvis udviklingen skal vendes.

TEKST:
Maria Trustrup,
mbt@prosa.dk
FOTO:
Annie Spratt/
Unsplash

Hey, det er altså ikke pigerne, der er problemet!

Da jeg voksede op i 90'erne, talte vi ofte om 'drengene' og 'pigerne' som to vidt forskellige grupper. Faktisk som hinandens modsætninger. Det var nærmest en naturlov, at drengene kunne lide at spille fodbold og game foran computeren, mens pigerne skulle elske at lave perleplader og bage kage. Ingen stillede spørgsmål. Det var bare sådan, det var.

Og jeg er bange for, at vi ikke er blevet et hak bedre i dag. Vi siger stadigvæk, at drenge er seje, modige, vilde, stærke og tekniske. Og at piger er søde, smukke, om- sorgsfulde, rolige og kreative. Men helt ærligt, det er jo slet, slet ikke hele virkeligheden.

Selvfølgelig kan en dreng være både vild og tek- nisk, men han kan så sandelig også være sød og kreativ. Ligesom piger – naturligvis – også kan være seje og mo- dige. Og det er et kæmpe problem, hvis vi bliver ved med at fodre de gamle kønsforestillinger, der er så uhyggeligt velinfiltreret i vores kultur. En af konsekvenserne er, at piger og unge kvinder holder sig væk fra tech (og at drenge og unge mænd i øvrigt hol- der sig væk fra omsorgsfagene).

For nylig talte jeg med svenske Ulrika Sultan. Hun har i ti år forsket i pigers interesse i STEM – og hun me- ner, at vi taler helt forkert til (og om) piger. Det er for eksempel en klassiker, at vi siger: 'Hvor ser du sød ud!' til små piger – og 'Hvor ser du sej ud!' til små drenge. Eller at forældre sender deres døtre til klaver og deres sønner til trommer, når der skal vælges instrument på musikskolen.

Når vi lægger alle de små ting sammen, er resultatet, at mange piger har et selvbillede, der siger, at de ikke er særlig tekniske – og at de bør holde sig væk fra IT og tech.

Det er ærgerligt for den enkelte, hvis tech-interes- sen bliver undertrykt. Og det er et kæmpe samfundsproblem, hvis vi ikke får taget et opgør med den skæve kønsbalance i IT-branchen. For vi skal alle sammen have indflydelse på den tekno- logi, der bliver skabt. Også pigerne og kvinderne. Så er det ikke på tide, at vi kaster de gamle floskler i gra- ven og taler til vores børn på en ny måde? Jo, for fanden. Og hellere i dag end i morgen. ★

Scan QR-koden og læs hele interviewet med Ulrika Sultan.

Kampen om den tredje nødvendige dims!

Mirza Cirkinagic, forbundssekretær i PROSA og IT- og gadgetnørd, tror, at OpenAI er på vej til at lukke hullet for en tredje dims, der skal bringe AI ind i vores bærbare liv. Imens satser Apple og Google på briller.

GADGET-TANKER
Mirza Cirkinagic
FOTO
Jakob Boserup

Kan du mærke det?

Luften vibrerer, nerverne sidder uden på tøjet, og dollars i hundredvis af milliarder sidder løst. Kampen er sat ind. Gættekonkurrencen. Ønsket om at komme først. Ønsket om at lancere den tredje dims – som skal placere sig sikkert mellem mobil og pc og være lige så uundværlig. Kampen har været ongoing i flere år. Men nu snerper den til. Nu virker det som om, at det er alvor. Og det handler om AI. Derfor står verden på den anden ende hos OpenAI, hos Apple, hos Alphabet (Google) og hos Meta. Den tredje dims er så afgørende vigtig. Den vil for alvor bringe AI ind i vores liv, ned i vores lommer, hjem på skrivebordet, køkkenbordet og ind i bilen. Vores personlige AI. Smartphonen bragte internettet med os alle steder. I højhastighed. Og den erstattede hele hukommelsen og rummer hele vores liv.

Men hvad bliver det næste?

Hvad bygger broen? For smartphonen alene kan måske ikke gøre det. PC'en heller ikke. Vi mangler noget lim til at forbinde alle de store og små smartdele af vores onlineliv. Derfor har OpenAI allieret sig med Apples tidligere chefdesigner og har

hemmelighedsfuldt sagt, at en ny stor lancering er på vej. Og det er så alvorligt og selvsikkert, at det ikke bare er pral og opskruede forventninger. De tror på det her – hvad det så end er.

Vi ved ikke hvad. Vi ved ikke hvordan.

Men et godt gæt – og helt for egen regning er – at det er en form for bærbar lille boks, pen, eller lignende, som kan kobles sammen med mobil, pc eller andet smartudstyr, og som rummer hele din private AI-hukommelse og viden. Altså den AI-assistent, som ved præcis, hvordan du vil arbejde, have svar, hjælp, støtte, udvikle dig med meget mere. Vi har haft forsøg, som floppede. Som pinden fra Humane AI eksempelvis, som ikke kunne bringe al den AI-assistance med dig, som den ellers lovede, fordi svartiden var for lang, og fordi den opererede i skyen.

Den var spildtid og hakken. Men tanken bag var god nok. Nemlig en lille hjælper, som kunne gøre alt for dig i realtid, oversætte sprog, svare på spørgsmål, give råd om vej og lektiehjælp, og alt sammen fra jakkekanten eller lommen.

Med OpenAIs (måske) nye assistent er det problem (måske) løst.

Og tilmed i enkelt og flot design – sandsynligvis. Det er OpenAIs løsning. Men hvad med de andre. Alle vil trods alt være først og stærkest, når ballet går løs. Google, Meta og Apple går andre veje. De har hevet brillerne frem af skammelkrogen. Google Glasses floppede som bekendt for nogle år siden, simpelthen for de var mere lir end i takt med tid og behov og vel også lidt langsomme og besværlige.

Men tiden er en anden i dag.

Generativ AI har fejret vilde triumfer, og alt går lynende stærkt. Så nu satses der på visionmarkedet. Altså det bærbare over øjnene, som både giver dig virkeligheden, men bag dem en hjælper og vejleder og supermaskine til at se og gøre lidt mere på din vej. Assistent box eller briller. Vi ved det ikke endnu. Hvad der bliver den tredje uundværlige og nødvendige dims svæver stadig i skyen og i luften.

Men den er tættere på.

Derfor strammer det til. Alle drømmer om at lave den og komme først. Som Apple gjorde med smartphonen.

Måske bliver det noget uventet og helt tredje. Måske kinesisk, tysk, koreansk?

Hvilket er passende for en tredje dims. Men jeg satser nu pengene på OpenAI.

KOMMENTAR: FORÆLDET PENSIONSALDER

FERIE: ÅH NEJ, JEG ER SYG

ROBOJUDGE: JEG BLIVER BEKYMRET

IT-FAGFORENING: DERFOR ER OLIVER MEDLEM

”

Jeg er ikke sikker på, at pensionssystemet fastlåst omkring en pensionsalder på 70 år er den rette gulerod at vifte foran mennesker, som starter på arbejdsmarkedet.

Curt Kjærsgaard Raavig,
næstformand i PROSA

INDHOLD 3_2025

40 / Hævet pensionsalder er fra en anden tidsalder

42 / Syg på ferien – hvad gør jeg?

43/ Robojudge-artikel gjorde mig bekymret

44 / Omplacering for handicappede

46 / Der er ikke nogen grænser for teknologi

47 / Min arbejdsplads flytter, hvad så?

50 / Kurser

Af Curt Kjærsgaard
Raavig, næstformand

TANKESÆTTET BAG HÆVET PENSIONSALDER ER FRA EN ANDEN TIDSALDER

I slutningen af maj vedtog Folketinget med stemmerne 81 mod 21, at pensionsalderen stiger til 70 år for alle født fra 1971 eller senere.

Det er en konsekvens af velfærdsforliget fra 2006, hvor pensionsalderen stiger løbende, i takt med at vi i gennemsnit lever længere. 70 år. Det er længe. Jeg kan godt forstå, hvis nyuddannede i en alder af 25 år synker en ekstra gang ved tanken om at kunne gå på pension i 2070! Om 45 år.

Det er længe.

Jeg kan også godt forstå, at de, der som jeg gik ind på arbejdsmarkedet i den tro, at de ville kunne gå på pension senest som 67-årige, og i øvrigt kunne indbetale til omfattende efterlønsordninger, også synker en ekstra gang.

Efterløn er blevet pænt udhulet, og tre ekstra år på arbejdsmarkedet er en del, når man nærmer sig slutningen af 60'erne.

70 år det er sent. For nogen. For andre er det tidligt. Nogle, og sikkert en del med IT-baggrund, fortsætter længe efter, at de kunne have gået på pension. Ofte som konsulenter eller i projektansættelser.

Det gør de, fordi det kan de. Lige nu. Om de kan det 20 år frem i tiden fra nu, er måske mere uvist. Og det er netop problemet.

Den manglende fleksibilitet i pensionsalder-systemet. Det er oprettet efter og udtænkt efter en

tid, industrisamfundet, hvor det var almindeligt at arbejde samme sted, i samme fag, fra første arbejdsdag til pension.

Der var mange seniorjobs. Der var intet odiøst i, at 60-årige, 63-årige og 27-årige var på samme arbejdsplads, ved samme maskine, skrivebord, i samme lærerværelse, på samme kontorgang. I dag er lidt anderledes. Og måske især hvis vi skriver tiden frem.

Her betyder løbende kompetenceudviklingen afgørende meget. Samfundet er et informations-samfund, underlagt den fjerde industrialisering, hvor tech og IT forandrer landskabet, og hvor kunstig intelligens og stadig bedre teknologi ændrer og revolutionerer arbejdsmarkedet i lyntempo.

Vi har en stressepidemi – blandt mange unge også. Alt for mange, som tærer hårdt på krop og sjæl og med en langvarig regning ved at overbelaste psyken med en overdosis af stress.

Hvad med dem?

Hvordan skal de kunne holde 45 år på arbejdsmarkedet under vilkår, som virker stadig mere stressende, præstationsorienteret og et udskilningsløb i kompetenceudvikling?

Vi kender allerede til almindelig nedslidning ved hårdt fysisk arbejde, til Arne-pension og forskellige ordninger, som skal kunne hjælpe nedslidte på tidlig pension.

Hvordan skal de kunne holde 45 år på arbejdsmarkedet under vilkår, som virker stadig mere stressende, præstationsorienteret og et udskilningsløb i kompetenceudvikling?

Men måske er fremtidens Arne og Anna folk i starten af 60'erne, som har været gennem løbende perioder i deres arbejdsliv med psykisk overbelastning i form af stress. De agerer i en virkelighed, hvor hjernen sjældent har fri, og de i hele deres arbejdsliv har været omgivet af mails, information, tilgængelighed og kravet om at følge med.

På den måde er 70 langt fremme i tiden at have en pensionsalder.

Vi står også med mulige scenerier, hvor folk sidst i 50'erne og frem simpelthen ikke kan få arbejde. At de skriver ansøgning på ansøgning, men hvor krav til omstilling og de friskeste kompetencer, eller blot forventningen til arbejdsstamina, sorterer dem bort.

Det er ikke usandsynligt. For mange.

Med andre ord. Jeg er ikke sikker på, at pensionssystemet fastlåst omkring en pensionsalder på 70 år er den rette gulerod at vifte foran mennesker, som starter på arbejdsmarkedet.

Ja, vi har haft en lang periode med fuld beskæftigelse. Ja, vi har fleksecurity. Men securityen ligger i, at det er muligt at få et arbejde på den anden side af en opsigelse eller et skifte.

Med de forandringer, vi ser lige nu – og som vil efterlade mange i en gråzone, mens omstillingen til AI foregår, og kravet til AI skills øges – så er det måske straks sværere.

Der mangler en fleksibilitet. Der mangler en løbende tilretning til forhold og krav på arbejdsmarkedet, og gerne løbende, så dem, der falder, ikke skal falde helt igennem, og dem, der kan og vil fortsætte længere, motiveres til det.

70 år giver måske mening samfundsøkonomisk set i fugleperspektiv og over en kam. Men giver det mening velfærdspolitisk, menneskeligt og reelt? Mere individuelt og hensynsfuldt.

Kalkulen drejer sig om arbejdsudbud, men arbejdsudbud kan jo nås på flere måder. Allerede i dag når alt for få den officielle pensionsalder. Der skal være større fokus på arbejdsmiljø og omsko-

ling. Og på det psykiske arbejdsmiljø.

Ligesom mulighederne for at skifte branche og blive omskolet bliver endnu bedre end de er i dag.

Med andre ord: Kan vi ikke finde på noget bedre og mere fleksibelt? Vi lever i den fjerde industrialiseringsrevolution, men pensionsalderen og arbejdsmiljøet er indrettet efter et samfund, der ligger to revolutioner bagude.

Syg på ferien – hvad gør jeg?

Hvis du er uheldig og bliver syg, imens du holder ferie, er det vigtigt, at du husker at melde dig syg. Men får du løn under sygdommen, og kan du få en ny ferie? Bliv klogere på reglerne her.

FÅR JEG LØN?

Normalt har du ret til løn under sygdom, men spørgsmålet er, om det altid gælder? Svaret er, at det kommer an på, hvorfor du er sygemeldt. Hvis det er almindelig sygdom, som ikke skyldes din egen grove uagtsomhed – du er for eksempel blevet forkølet eller blevet ramt af en grum omgang maveonde på et madmarked i Asien – så skal din arbejdsgiver betale dig løn under sygdom.

Hvis du derimod ikke kan arbejde, fordi du har brækket begge arme efter at have påsejlet en mole med jetski på Rhodos, så risikerer du, at sygefraværet er uden løn, når ferien er forbi. Din arbejdsgiver har nemlig ikke har pligt til at betale dig løn under sygdom, hvis du selv er skyld i sygefraværet.

FÅR JEG EN NY FERIE?

Hvis du bliver syg under din ferie, kan du også have ret til erstatningsferie. Det er uanset, om din sygdom er selvforskyldt eller ej.

Hvis du bliver syg op til din ferie, er det vigtigt, at du husker at melde dig syg til din arbejdsgiver, inden du begynder ferien – og så kan du altså ikke tage afsted til Mallorca alligevel. Sygdom er en feriehindring, så du kan ikke både holde ferien og senere få erstatningsferie for sygedagene. Hvis du melder dig syg op til din ferie, så kan du enten skubbe ferien og holde den, umiddelbart

efter du er rask igen, eller du kan aftale med din chef, at du venter med at holde din ferie til et senere tidspunkt.

Hvis du bliver syg under din ferie, vil de første fem sygedage være for egen regning. Hvis du f.eks. er på tre ugers sommerferie og bliver syg i otte dage, så vil du kun få erstattet de sidste tre feriedage. Skulle du være så uheldig at blive syg under ferien, så skal du melde dig syg første sygedag, da karenstiden først løber, fra du melder dig syg.

SKAL JEG DOKUMENTERE, AT JEG ER SYG?

Hvis du bliver syg i din ferie, skal du selv sørge for at kunne dokumentere sygdommen. I modsætning til en almindelig sygemelding, hvor din arbejdsgiver beder om en lægeerklæring og derfor skal betale for den, så skal du selv betale for dokumentationen for sygdom under ferien.

Selvom du måske kun har en uges ferie og er syg i tre dage, kan det være en idé at melde dig syg alligevel. Sygedage under ferien kan nemlig samles sammen inden for det samme ferieår (1. september – 31. august). Hvis du for eksempel bliver syg tre dage i vinterferien og igen fire dage i sommerferien, så kan du få erstatningsferie for de to dage, der er ud over de fem dages karenstid.

Læst og hørt: Robojudge-artikel gjorde mig bekymret

Domme skal aldrig afsiges af algoritmer, hvor vi hverken kender baggrunden for dommen, eller hvor AI-dommeren ikke forholder sig til egne bias. Det skriver Hanne Lykke Jespersen, formand for redaktionsudvalget, i sin kommentar.

Jeg var lige ved at få kaffen galt i halsen, da jeg læste artiklen: "Robojudge – hvad sker der, hvis dommeren er en algoritme" – i sidste nummer af PROSAbladet (nr. 2 – 2025).

Artiklen handler om et forskningsprojekt med at bruge AI i retssystemet.

I den første del af artiklen fik jeg et godt indtryk af arbejdet.

Men så udtaler forskningslederen pludselig, at der er NOGLE, som kan være utilfredse med, hvis man ikke kan få baggrunden for afgørelsen at vide.

Det kan man da roligt sige. Baggrunden for en dom – det der i fagsprog hedder præmisserne – er jo en fuldstændig afgørende del af dommen. Uden den vil det være svært at anke (men den mulighed skal måske også fjernes – den er jo ligegyldig, hvis det er samme AI-system, der skal dømme).

Det er jo alle præmisserne, som fortæller – ikke kun den dømte, men også alle andre – hvad vi må og ikke må her i samfundet.

Professoren mener også, at man med AI kan slippe for den BIAS, som findes i systemet (hvor rige lyse personer behandles bedre end fattige og brune). Desværre er det ikke sådan. AI-systemerne "arver" nemlig fordomme. Det siger han også senere i interviewet.

Jeg er helt enig i, at de lange ventetider i retssystemet er et meget stort problem. Jeg tror også, at AI muligvis kan bruges til at forkorte ventetiden. Research er jo f.eks. noget af det, det virkelig kan.

Men jeg er også meget kritisk over for, at systemet skal komme med forslag til straf, bl.a. baseret på statistik over risikoen for gentagelse. Her kan bias virkelig fylde. Og i modsætning til dommerens egen bias, som hun/han dog har en chance for at forholde sig til, så vil

AI'ens domsforslag være en samlet vurdering, hvor du ikke kan få at vide, hvad der er grundlaget for forslaget.

Forskningslederen udtaler om problemet med AI-domsafsigelser: "I princippet er udfordringen dog ikke så stor, som den lyder, hvis vi kan blive enige om, hvilke forklaringer vi behøver, og om vi har tillid til algoritmen".

Det er da utroligt naivt at tro, at vi skulle have tillid til domme, som vi ikke må få at vide, hvordan man er kommet frem til.

Vi lever jo med finansministeriets regnemodeller, som helt tydeligt hele tiden regner forkert – og rigtig meget forkert, uden at det medfører ændringer. Og alligevel indgår det i politiske forhandlinger som et ubestrideligt faktum, når den fantastiske model kommer med input.

Jeg har i forbindelse med mit tidligere arbejde i PROSA deltaget i virkelig mange retssager, og jeg kan godt være lidt imponeret over dommeres evne til at gennemskue, når et vidne lyver. Hvordan forestiller man sig, at AI skal løfte den opgave.

Forskningslederen er også inde på, at man måske kan løse det med open source, så man kan se algoritmen. Jeg er meget stor tilhænger af open source, men dette problem kan det ikke løse. En dom skal indeholde præmisserne i klar tekst.

Det er jo ikke retssystemet, der skal tilpasses AI.

Det er jo i øvrigt interessant, at det er netop det at skrive dommen og ikke mindst præmisserne, der tager tid, så hvis vi ville skippe det, kunne vi også nedbringe ventelisterne uden AI.

Jeg synes, det vil være interessant at høre, hvad du som læser tænker om dette.

Tekst: Hanne Lykke Jespersen, formand PROSAbladets redaktionsudvalg

Har du ret til at blive omplaceret til en ledig stilling, hvis du bliver opsagt og er handicappet?

Højesteret har i december 2024 taget stilling til, hvor langt en offentlig arbejdsgiver skal gå i omplacering af en medarbejder, der ikke længere kunne arbejde det, stillingen krævede.

Tekst: Camilla Winter, jurist i PROSA

Arbejdsgiver kan opsig, når en stilling ikke kan tilpasses til den ansattes behov

En socialrådgiver ansat ved Region Hovedstaden var ansat på fleksjob 20 timer pr. uge. Efter barsel og planlagt tilbagevenden til jobbet meddelte den ansatte, at denne fremover kun kunne arbejde 10 timer om ugen, da helbredet var forværret. Det var ikke muligt for arbejdsgiver at reducere den ugentlige arbejdstid til kun 10 timer pr. uge, så man opsagde medarbejderen.

Der var mellem parterne enighed om, at det var sagligt at opsig medarbejderen fra stillingen, når denne ikke kunne tilpasses medarbejderens behov.

Men dette var ikke nok til at frede arbejdsgiver, for når man som offentlig arbejdsgiver opsiger en handicappet medarbejder, hvis handicap er beskyttet af forskelsbehandlingsloven, så er man også forpligtiget til at søge at omplacere medarbejderen til en anden stilling jf. forskelsbehandlingslovens §2a.

Konkret i sagen henviste Region Hovedstaden medarbejderen til at oprette en jobagent på RegionH Match, hvor der blev sendt jobopslag, hvis der blev

opslået stillinger matchene til medarbejderens kriterier med ansættelse 10 timer pr. uge.

Der kom en passende stilling, som medarbejderen søgte, var til samtale med, men fik afslag på. Medarbejderen fratrådte derfor den oprindelige stilling, da varslet udløb.

Men dette var højesteret ikke tilfreds med.

Højesteret refererede til en afgørelse fra EU-domstolen fra 2022, hvor det blev fastslået, at en tilpasningsforpligtigelse efter forskelsbehandlingslovens §2a indebærer, at arbejdsgiveren – når det ikke er muligt at foretage tilpasninger i den hidtidige stilling – har pligt til forud for afskedigelsen at undersøge og eventuelt afprøve mulighederne for en omplacering af medarbejderen til en ledig stilling i arbejdsgiverens virksomhed eller organisation.

Arbejdsgiver kan ikke bare henvise medarbejderen til selv at holde øje med ledige stillinger i konkurrence med andre ansøgere,

”

Når man som offentlig arbejdsgiver opsiger en handicappet medarbejder, hvis handicap er beskyttet af forskelsbehandlingsloven, så er man også forpligtiget til at søge at omplacere medarbejderen til en anden stilling jf. forskelsbehandlingslovens §2a.

og Region Hovedstaden skulle derfor have undersøgt mulighederne endnu bredere, så hele Region Hovedstaden som arbejdsplads var blevet dækket og ikke kun den afdeling, den pågældende var ansat i, Neurocentret på Rigshospitalet. Det ikke var tilstrækkeligt at henvise medarbejderen til selv at finde og søge en ledig stilling på en jobportal.

Medarbejderen var derfor berettiget til en godtgørelse, da arbejdsgiver ikke kunne bevise, at det ville være en uforholdsmæssig stor byrde at omplacere medarbejderen til den opslåede stilling på 10 timer, som hun gik til samtale på, men fik afslag på. Region Hovedstaden vurderede, at medarbejderens kompetenceprofil ikke matchede stillingens behov, da man specifikt søgte en medarbejder, der havde erfaring fra det kommunale, hvilket medarbejderen ikke havde. Alligevel mente Højesteret, at arbejdsgiver ikke havde overholdt tilpasningsforpligtigelsen efter forskelsbehandlingslovens §2a.

- **Dommen viser,** at arbejdsgiver har en udvidet forpligtigelse til at tilpasse en stilling/tilbyde en ledig stilling til en handicappet medarbejder, før denne skrider til afskedigelse. PROSA mener ikke, at dommen er udtryk for en helt så udvidet beskyttelse indenfor det private ansættelsesområde.
- **PROSA mener, at dommen er ret vidtgående,** for hvis man som arbejdsgiver skal omplacere, uanset at medarbejderen mangler kompetencer man søger i stillingen, hvor går grænsen så for, hvilke kompetencemangler en arbejdsgiver skal tåle for at kunne iagttage omplaceringspligten?
- **Er du handicappet,** skal arbejdsgiver søge at tilpasse stillingen til dine behov i rimeligt omfang
- **Kan stillingen ikke tilpasses dine behov,** og må arbejdsgiver derfor opsig dig, skal denne først undersøge mulighederne for at omplacere dig i en passende stilling, uanset om du er offentlig eller privat ansat.
- **Er du offentligt ansat,** har du krav på ekstra beskyttelse i form af udvidet jobsøgning indenfor hele arbejdsgivers virksomhed. Ikke kun indenfor den enhed, der har retten til at hyre og fyre dig.
- **Er du i tvivl om dine rettigheder,** så kontakt altid PROSA.

"Der er ikke nogen grænser for, hvad man kan gøre med teknologi"

Oliver Holm er 24 år og studerer Software Engineering på Syddansk Universitet.

TEKST: Maria Trustrup
FOTO: Privat

Jeg har altid været interesseret i teknologi, og da jeg var lille, ville jeg gerne være opfinder. Jeg byggede rigtigt meget med Lego, og der var engang, hvor jeg byggede en autoclicker med en Lego Mindstorms. Jeg kunne ikke rigtig finde ud af at programmere, så i stedet for modificerede jeg et andet program, som fik motoren til at bevæge sig på den rigtige måde og sætte det i et loop. Det var, før jeg fandt ud af, at man kan få autoclicker scripts, som man kan installere på computeren. Det var nok min første interaktion med programmering, og det var her, jeg fandt ud af, hvor fantastisk det er at kunne løse forskellige problemer med teknologiske løsninger.

En af de bedste ting ved IT i dag er, at det er så tilgængeligt. Vi har alle adgang til computere og bruger dem hver dag. Jeg er gift med en, som studerer biomedicin, og hendes laboratorie er i en bygning, som sikkert har kostet flere millioner. Men mit "laboratorium" er min bærbar, og med den kan jeg gøre næsten alt, hvad jeg kunne drømme om. Ja, jeg kan sågar programmere på min smartphone.

Jeg har en stor interesse for selfhosting og open source. Jeg har selv et "homelab" med tre små servere. Der hoster jeg alt muligt – som en adblocker, git server og meget mere. Det er her, jeg lærer om networking, Linux og docker. Jeg har senest

kastet mig over 3D printning. Det fede med 3D printing er egenskaben til skabe noget digitalt og gøre det til noget fysisk. Igen: Der er ikke nogen grænser for, hvad man kan gøre med teknologi.

Mine forældre er ikke de store fagforeningspersoner, men da jeg startede på studiet på SDU, var der nogle PROSA-organisere, som kom forbi og reklamerede for PROSA. Det var gratis som studerende og dermed helt uforpligtende, så jeg tænkte, at det ikke kunne skade at være medlem. Jeg har siden fundet ud af, at PROSA giver en masse fede muligheder, som jeg ikke ville have været foruden.

Jeg har haft rigtig meget glæde af de mange forskellige arrangementer, som PROSA udbyder. Særligt har min hustru og jeg haft meget glæde af de mange biograftere med PROSA.

Jeg sidder i PROSA STUD-bestyrelsen og er også suppleant som STUD-repræsentant i hovedbestyrelsen. Jeg meldte mig ind i STUD-bestyrelsen, fordi jeg havde brug for en god grund til at komme ud af hulen og socialiserer sig med andre. I dag er jeg er så glad for at være en del af STUD-bestyrelsen. Man møder en masse forskellige spændende mennesker – og man kan også virkelig mærke, at man har reel politisk indflydelse, og at man bliver hørt.

Følger du PROSA?

Vil du gerne følge med i livet i din IT-fagforening? Så følg PROSAs profiler på de sociale medier.

Vi fortæller blandt andet om alle PROSAs fede kurser og arrangementer, deler inspirerende historier fra tech-verdenen og sætter spot på PROSAs stærke holdninger om IT-branchen og det gode arbejdsliv.

Scan QR-koderne og find PROSAs kanaler.

Min arbejdsplads flytter – hvad nu?

PROSAs råd: Din arbejdsgiver har altid ret til at bestemme den fysiske placering af arbejdsstedet. En flytning ligger i udgangspunktet indenfor ledelsesretten og kan være noget, arbejdsgiver kan pålægge en ansat. Ved vurderingen af om en flytning skal tåles, vil det altid være en konkret og individuel vurdering, der skal foretages, da der ikke i hverken overenskomster eller lovgivning er regler for, hvordan mertransporttiden skal opgøres ved en flytning af arbejdsstedet.

Er du offentligt ansat, har du altid ret til en partshøring og et varsel, før end flytningen kan effektueres. Som privat ansat kan du have ret til dit individuelle varsel, hvis ændringen skønnes at være væsentlig.

Formuleringer i ansættelseskontrakten, der giver arbejdsgiver mulighed for at bredt område til placeringen af arbejdsstedet, kan være en ulempe i forbindelse med flytningen af arbejdsstedet. PROSA mener dog, at arbejdsgiver i sin vurdering altid bør inddrage medarbejdernes synspunkter om bl.a. særlige helbredsforhold, hidtidigt kørselsmønstre, adgang til bil, kørekortsforhold og myldretidstrafik på strækningen, uanset om dette får afgørende betydning for beslutningen om ændringen.

Har du særlige forhold, der gør, at du skal arbejde tæt på hjemmet, som fx at du er enlig med børn, du skal hente i institution, så husk at oplyse din arbejdsgiver om det ved ansættelsen, eller når behovet opstår, og gerne på skrift.

Praksis viser, at man i udgangspunktet måler afstanden på krak.dk, og det man måler, er den ekstra tid, du får, når arbejdsgiver skifter arbejdssted. Tålegrænsen kan variere og skal altid følges af en konkret og individuel vurdering af den enkelte medarbejders ansættelsesforhold, om der er tale om en væsentlig ændring, der i princippet kan sidestilles med en opsigelse.

min a-kasse
Kun for dig

**Meld dig ind inden
d. 31. juli og få et
gavekort på 500 kr.**

Du har styr på Java, Python eller JavaScript

**Vi har styr på dagpenge og arbejdsmarkedet.
Meld dig ind og få Danmarks billigste a-kasse for
nyuddannede, som er lige så tjekket som dig.**

Vi tilbyder dig blandt andet:

- dagpenge som nyuddannet
- vores jobrobot 'Min Jobsøger', der hjælper dig godt på vej
- Personlig rådgivning, sparring inden jobsamtale og feedback på ansøgning og CV.

Læs mere om dine muligheder
som nyuddannet

GENERALFORSAMLING /

Lørdag den 13. september 2025

PROSA/VEST: Ordinær generalforsamling

Vi skal afholde generalforsamling i det vestlige. Derfor håber vi at se dig til en skøn, faglig dag i vores lokaler i Århus. Hvis du har noget, der skal behandles på generalforsamlingen, skal det være indsendt senest 5 uger før (den 8. august).

Vi sørger for, at der bliver lidt godt at spise efter generalforsamlingen – så husk at melde dig til, så vi er sikre på at have mad og drikke nok.

PS

Vi har kandidater til alle poster i bestyrelsen, så man bliver IKKE presset til at skulle vælges til bestyrelsen ved at møde op – men hvis man går og drømmer om en plads i bestyrelsen, så er der selvfølgelig mulighed.

STED

Søren Frichs Vej 38K th.
8230 Åbyhøj

Der er tilmelding og flere detaljer på
prosa.dk/kalender

Kontakt

Formand, næstformand, forbundssekretærer og lokalafdelinger
Henvendelse omkring hastesager kan uden for PROSAs åbningstider ske direkte til de fagligt valgte.

Niels Bertelsen
Formand
Direkte: 33 36 41 11
Mobil: 40 11 41 23
E-mail: nib@prosa.dk

Amanda Christiansen
Forbundssekretær,
Odense
Direkte: 33 36 41 27
Mobil: 20 96 84 97
E-mail: ach@prosa.dk

Curt Kjærsgaard Raavig
Næstformand
Mobil: 29 23 53 96
E-mail: ckr@prosa.dk

Michael Holm
Forbundssekretær,
København
Direkte: 33 36 41 21
E-mail: miho@prosa.dk

Henrik Jacobsen
Forbundssekretær,
Århus
Mobil: 25 22 17 22
E-mail: hja@prosa.dk

Mirza Cirkinagic
Forbundssekretær,
København
E-mail: mic@prosa.dk

**København – Forbund
og Min A-kasse**
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V
Kontortid: kl. 9-15
mandag dog kl. 10-15
Tlf.: 33 36 41 41

Århus
Søren Frichs Vej 38 K th.
8230 Åbyhøj
Kontortid: kl. 9.30-15

Odense
Overgade 54
5000 Odense C
Kontortid: kl. 10-15

PROSA/SAX
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/VEST
Søren Frichs Vej 38 K th.,
8230 Åbyhøj.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/OFFENTLIG
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/ØST
Vester Farimagsgade 37A,
1606 Kbh. V.
Tlf.: 33 36 41 41

PROSA/STUD
Overgade 54,
5000 Odense C.
Tlf.: 33 36 41 41

E-mail:
medlemsreg@minakasse.dk
prosa@minakasse.dk
formand@prosa.dk
faglig@prosa.dk
prosa@prosa.dk

prosa
din IT-fagforening

KURSER

En kvikguide til europæisk AI

Er du vant til at bruge en AI-chatbot i dit arbejde, får du her en introduktion til et europæisk alternativ – nemlig den franske chatbot, Le Chat.

Hør om:

- **Hvor adskiller** Le Chat sig fra de kendte amerikanske modeller, og er den mere privacy-fokuseret og GDPR-venlig?
- **Hvordan håndterer** Le Chat

hverdagsopgaver som tekstbearbejdning, research, sparring og idegenerering, databehandling og strategi?

- **Hvordan kan vi** bruge Le Chat til at effektivisere vores arbejde med agenter og dokument-biblioteker?

Oplægsholder

Christian Made Hagelskjær er selvstændig AI-konsulent i virksomhe-

den "nul hype" og bl.a. tidligere AI-redaktør i Det Nordjyske Mediehus.

Dato: Mandag 1. september kl. 17-18

Sted: Online.

Pris: Gratis og kun for medlemmer af PROSA

Lær at bruge ChatGPT

Kort og praktisk workshop for dig, der gerne vil i gang med at bruge ChatGPT i din hverdag. Du skal ikke have brugt det før – bare være nysgerrighed og have lyst til at lære noget nyt. Det vigtigste er, at du får hænderne i det og begynder at bruge det i praksis. Du får:

- **Gode tips til**, hvordan du stiller spørgsmål og får brugbare svar

- **Eksempler på opgaver**, hvor ChatGPT kan hjælpe – og hvor det ikke giver mening
- **Tid til at prøve det selv**, stille spørgsmål og få hjælp

Oplægsholder

Valdemar Osted lavede 20sekunder.dk i begyndelsen af 2023. En GPT-wrapper, der kunne skrive jobansøgninger, og som fik mere end 50.000

brugere. Siden er senere solgt til FTFa og hedder nu Jobmakker. Herfra har Valdemar samlet sin praktiske erfaring med at skrive prompts

Dato: Tirsdag 2. september kl. 15-16

Sted: Online.

Pris: Gratis og kun for medlemmer af PROSA

Se hele PROSAs kursuskalender og tilmeld dig kurserne her:

HAR DU EN GOD IDÉ?

Har du spørgsmål eller idéer til nye emner? Send os en mail på: kursus@prosa.dk

BØGER MED RABAT TIL PROSA-MEDLEMMER

SPAR
30%

Learning Python, 6th Edition

Mark Lutz

ISBN 9781098171308

Get a comprehensive, in-depth introduction to the core Python language with this hands-on book. Based on author Mark Lutz's popular training course, this updated sixth edition will help you quickly write efficient, high-quality code with Python. It's an ideal way to begin, whether you're new to programming or a professional developer versed in other languages.

Vejl. pris kr. 742,-

PROSApris 519,-

Cloud Native Go, 2nd Edition

Author: Matthew A. Titmus

ISBN 9781098156428

Learn how to use Go's strengths to develop services that are scalable and resilient even in an unpredictable environment. With this book's expanded second edition, Go developers will explore the composition and construction of cloud native applications, from lower-level Go features and mid-level patterns to high-level architectural considerations.

Vejl. pris kr. 635,-

PROSApris 444,-

Pragmatic Unit Testing in Java with JUnit, Third Edition

Author: Jeff Langr

ISBN 9798888651032

The classic *Pragmatic Unit Testing with Java* in JUnit returns for a third edition, streamlined and rewritten with updated and more accessible code examples. In this edition, you'll learn how to create concise, maintainable unit tests with confidence. New chapters provide a foundation of examples for testing common concepts, and guidance on incorporating modern AI tools into your development and testing. Updated topics include improving test quality via development mnemonics, increasing ROI through test and production code refactoring, and using tests to drive development.

Vejl. pris kr. 499,-

PROSApris 349,-

System Design on AWS

Authors: Jayanth Kumar, Mandeep Singh

ISBN 9781098146894

Enterprises building complex and large-scale applications in the cloud face multiple challenges. From figuring out the right tools to estimating the right provisioning, nearly every solution comes with a complicated set of choices and trade-offs. AWS provides a one-stop shop for building and scaling these applications, and this practical guide helps you decide which pieces to use and how to fit them together.

Vejl. pris kr. 655,-

PROSApris 458,-

Building AI-Powered Products

Author: Marily Nika

ISBN 9781098152703

Drawing from her experience at Google and Meta, Dr. Marily Nika delivers the definitive guide for product managers building AI and GenAI powered products. Packed with smart strategies, actionable tools, and real-world examples, this book breaks down the complex world of AI agents and generative AI products into a playbook for driving innovation to help product leaders bridge the gap between niche AI and GenAI technologies and user pain points. Whether you're already leading product teams or are an aspiring product manager, and regardless of your prior knowledge with AI, this guide will empower you to confidently navigate every stage of the AI product lifecycle.

Vejl. pris kr. 421,-

PROSApris 295,-

FACTUM

BOOKS

Få 20% rabat hos FACTUM BOOKS

– følg linket til FACTUM BOOKS via prosa.dk og få rabat på bøgerne.

Halmstadgade 6 · 8200 Aarhus N · Tlf. 89 37 35 95
info@factumbooks.dk · www.factumbooks.dk

INDHOLD

3_2025

6 / Tysk guldfugl?

12 / Dirk er alles open source-darling

16 / Årgang 25: Her er vores drømme

22 / Francesca bliver ramt af gode spil

28 / Vågn op: Kina er knalddygtige

35 / Redaktionen anbefaler

36 / Den tredje dims – jeg tror på OpenAI

38 / PROSA-siderne

50 / Kurser